audiant. Hinc ad hoc subditur: ymago coram oculis meis et v[illegible]
[illegible]
magnitudine tranquillitatis quia nimirum [illegible] esset ei
quasi uocem quasi aure lenis audire se perhibet. quia
sedata mens cogitationibus quibus est secretius familiaritate
gaudentes nos id est eum quem deus publice loquitur
sed quod eorum auribus quae latent inspirat. Hinc igitur dixi
mus ut per beatorum spiritum in eloquiis sermo nobis de
XLIII tentus sic innotescat. Sed quamvis beatus iob tanti
meriti iam non esset ut in manifesto ad eum verba divinitus
quia et quamvis in suis correptionibus essent in veri
tatis cognitione non tamen turbabant. Beato paulo in
superius verba replicemus ut subtilius discutiam
quos eam quam de perceptione veritatis diximus attente sententie
tibi proferri noscerent possumus. Quod nimirum non haeretici ita
sentiunt et asserunt loquitur. Si non quasi divinitus ipsi per
spiciant. Sed quam sanctae ecclesiae coniuncte dividuntur. In hoc ad
ecclesiam quam sancte ecclesie cum ratione certauerunt. Unde fre
quenter plerumque alta sentiendo dicitur. Sed intendens quae
dixit nesciant. Sunt igitur ex hereticorum specie unde h[illegible]
sentiant quam sentiunt. Sed verba tenentes unum seu certe
ex persona amicorum beati Iob qui de cognitione veritatis perule
runt per illud quod percipiendo ex parte quam studiunt docen
do eloquii hoc esse quae verum rerum subtilius deum dis
cernamus ut divini sollicite eloquii sermo dicitur
titur quod de ecclesie fuerit dementia. quamvis in eadem sta
bilitate non tenuit. qui cum bonum sibi in specialiter
XLIIII arrogavit. Ait namque: Porro ad me dictum est
verbum absconditum. Verbum quippe absconditum
[illegible] vocatur. De quo iohannes ait: In principio
erat verbum. Quod ipse quoque absconditum insinuat
dum subiungit: Et verbum erat apud deum et
deus erat verbum. Sed hoc verbum absconditum me
[illegible] divum precurrens unigeniti filii [illegible]
[illegible] per se prius absconditum allo
[illegible] intime aspirationis [illegible]. De qua io
hannes [illegible] unctio eius docet nos de omnibus. Que
[illegible] humanam mentem cogitando sublevat
at et temporales cogitationes deprimens eternis hanc de
sideriis inflammat. ut nichil ei iam nisi quod superna
sunt placeat et cuncta quae in imo de humana posite
[illegible] corruptione contempnant. Absconditum igitur verbum
audire est locutionem spiritus sancti corde concipere. Que
percipi nisi non potest nisi a quo habita non potest. Unde et verbi
[illegible] de hac abscondita locutione dicit: Ego roga
bo patrem et alium paraclitum dabit vobis ut maneat
vobiscum in eternum spiritum veritatis quem mundus non potest accipere.
[illegible] post mediatoris ascensum
[illegible] humani generis consolator mittitur. Mundus est
[illegible] quas repleuit ad desideranda mundialia ascendi.
Et quia mundi corda sola infima diligunt. hinc
mundus non accipit quam ad invisibilia non assurgit. Secula
res [illegible] quanto se largius per desideria dilatant
tanto ad receptionem illius sinus cordis angustant

Et quoniam valde nimium pauci sunt quia
desideriorum carnalium sorde purgati ad perceptionem sancti
spiritus purgatione dilatentur. Verbum quod absconditum
dicitur. et illud a quibus ... [illegible] non capitur
quod amatores huius vite nesciunt. ut sicut [illegible] afflatus
sancti spiritus absconditum verbum nec quisquam potest. Sed
strepitu locutionis [illegible] non potest. Cum igitur divina
aspiratio sine strepitu [illegible] sublevat verbum
absconditum audiunt. quia [illegible] intimis corr
cordis silenter sonat. Unde et subditur: Et quasi fur
XLIIII tive suscepit auris mea venas susurri eius
[illegible] supra susurri auris cordis fur
tive suscipit quia [illegible] locutionis intime
afflatum et raptim et occulte cognoscit
[illegible] abscondat et nisi
nos perceptiones occultas audire et audi
[illegible] et sub [illegible] in visi
bilia aspiciat et repleta in invisibilia
perfecte contempnit. Notandum vero nobis aut quod
furtive suscepit auris mea susurri eius
XLV venas susurri eius. Susurri vero quippe
occulta verba est. Hoc ipsa locutio aspirationis sic
est intime. Vene autem susurri dicuntur origi
nes quibus hoc ipsa aspiratio ad mentem dicitur. quasi
venas susurri suscipit cum nobis deus latente
insinuat quibus modis ad mentem intelligentie
aure venit. Aliquando namque nos amore. aliquando timore com
pungit. aliquando presentia quam nulla sint ostendit. et ad e
terna diligenda desiderium erigit. Aliquando prius etiam
indicat ut post temporalia insidientur. Aliquando nostra
nobis mala aperit et adhuc nos usque in aliena
et mala dolenda erudit. Aliquando aliena mala nostris
obtutibus obicit et compunctos mirabiliter aucta
pravitate nos tetigit corrigit. Venas igitur divini su
surri furtive audire est occultos divine aspiratio
nis modos tenuiter et latenter agnoscere. Quamvis XLVI
adhuc vel susurri vel venas susurri intelligi
aliter valeamus. Qui enim susurrat occulte loquitur
et vocem non exprimit. Sed sonum innuit. Nos igitur quo in
ceteris corruptionis premimur ullo modo claritatem
divine potestatis et incommutabilis manus videmus
quia acies in infirmitatis mentis non sustinet. Sed quod
de eius eternitatis radio super nos intollerabi
liter fulget. Cum igitur se nobis omnipotens deus per
rimas contemplationis indicat. nequaquam nobis lo
quitur sed susurrat. quia et si se plene non insinuat in
timat. quiddam tamen de se humane menti manifestat. Tunc
autem nequaquam iam susurrat. Sed loquitur cum nobis
speties eius revelatur. Hinc est [illegible] in e
vangelio veritas dicit dixit: de patre annuntia
bo vobis. Hinc est quod iohannes ait: Videbimus
eum sicuti est. Hinc paulus dicit: Tunc cog
noscam sicut et cognitus sum. Nunc autem XLVII
divini susurri tot ad nos venas [illegible]

ceteris operibus ipsa divinitas per se? Dum videlicet cuncta que
sunt condita conditoris admiratione sublevant.
Nam sic aqua levis fluens rivulisque pertrahas
conditur ut augeatur, tantoque se vastius fundit
quanto venas capaciores invenerit. In nos divini studi-
osi divinitatis notitia excitatur cum consider-
ate colligitur. Qui susurri illius ad nos venas
capimus, quia per hoc quod conditum virtutem conditoris ad-
miramur, et per ea que sunt impressum illud ad nos ema-
nat quod latet in occulto. Quia per quod dicitur ad nos se-
cretum erumpit, dum consideranda nobis sua opera osten-
dit quo secum nobis ut cumque indicat dum quod sit
incomprehensibilis innotescat. Quia ergo considerare eum digne
non possumus, non eius vocem sed vix susurrum audivimus.
Quia plene videlicet comprehendere nec ipsa que sunt condita sufficimus.
Recte dicitur: quasi furtive suscepit auris mea venas
susurri eius. Electi quippe ad perpetua gau-
dia et terrenas pene invitati vix susurrum ve-
nas apprehendunt, quia ipsa quorum mira eius opera
xlviii perpetim terminumque pensarunt. Sciendum vero est quia quan-
to virtute illius mens sublevata considerat, tan-
to eius rectitudine deprehensa districta formidat.
Unde et recte subditur: In horrore visionis nocturne.
Horror nocturne visionis est pavor occulte con-
templationis. Humana etenim mens quo alcius eleva-
ta que sunt eterna considerat, eo de actis temporalibus gra-
vius tremefacta formidat. Quia tanto se reatum in-
venit quanto se ab illo lumine discrepasse quod super se in-
tuetur conspicit, sicque fit ut illuminata plus me-
tuat, quia magis aspicit a veritatis regula per quan-
ta discordat. Cumque grandi formidine sui ipse pri-
us cernat quam prius qui secura sibi videbatur, quamvis quanta-
libet virtute profecerit, non iam magnitudinem de certitudine
comprehendit. Sed adhuc sub caligine imaginatio-
nis conspicitur. Unde et hec eadem nocturna visio dicitur.
In nocte quippe sicut et superius diximus dubie
videre aut constanter videmus. Quia et ad contemplandum in
eum solis radium valens sese mens corruptionis in-
terit. Nec ad intuendum mentis nunc celos illud sic
est incommutabile lumen erumpit. Ad hoc Daniel qui in noc-
turna visione eternum cum prophetarum sub incerta contem-
platione caligavit. Sed quamvis eternum de illo adhuc mens
concipit inconsideratione tamen eius magnitudinem in-
horrescit et magis metuit quia ipsis contemplationis
eius vestigiis se imparem sentit atque ad
se relapsa eum arctius diligit cuius miram dul-
cedinem ferre non valens invenit sub incerta visi-
one gustavit. Sed quia ad hoc sublevationis
xlix culmen minime pertingitur nisi prius desideriorum car-
nalium importune perstrepens turba reprimatur,
recte subiungitur: quando solet sopor occupare homines.
Quisquis ea que in mundo sunt agere appetit, quasi vigilat.
Quisquis vero quietem interiorem querens hunc mundi stre-
pitum fugit, velut obdormiscit. Sed prius
L

sciendum est quia in sacra scriptura sacra figurate positus tribus mo-
dis somnus accipitur. Aliquando autem somno mors carnis,
aliquando torpor neglegentie, aliquando vero exprimitur calcatis de-
sideriis terrenis quies vite. Somno namque vel dormi-
tionis nomine mors carnis insinuatur, sicut Paulus
ait: Nolumus autem ignorare vos fratres de dormienti-
bus. Et paulo post: Ita et Deus eos qui dormierunt
per Ihesum adducet cum eo. Somno rursus torpor
neglegentie designatur, sicut ab eodem Paulo dicitur: Hora est
iam de somno surgere. Et rursum: Evigilate
iusti et nolite peccare. Somno quoque calcatis
carnis desideriis quies vite signatur, sicut sponse
voce in Canticorum cantico dicitur: Ego dormio et cor
meum vigilat. Quia videlicet sancta mens quo se ab stre-
pitu temporalis concupiscentie comprimit, eo verius interna cogno-
scit, et tanto alacrius ad interna vigilat quanto se
ab exteriori inquietudine occultat. Quod bene per Iacob
in itinere dormientem figuratur, qui ad caput lapi-
dem posuit et obdormivit, scalam a terra usque ad celum
inherentem in medio scale Dominum ascendentes
quoque et descendentes angelos vidit. Et in itinere
quippe dormisse est in hac peregrinatione vite constitutum a rerum
temporalium amore quiescere. In itinere dormire est in die
labentium cursu ab appetitu visibilium mentis o-
culos claudere, quos primum hominibus seductor aperu-
it qui dixit: Scit enim Deus quia in quocumque die comederitis
ex eo aperientur oculi vestri. Unde et paulo post subditur:
Tulit quoque de fructu eius et comedit, deditque viro
suo. Qui comedit et aperti sunt amborum oculi. Culpa quippe
oculos concupiscentie aperuit quos innocentia clausos tene-
bat. Angelos ascendentes et descendentes cerne-
re est cives superne patrie contemplari, vel quanto amore au-
ctori suo desuper inhereant, vel quanta compas-
sione nostris infirmitatibus condescendant.
Et notandum valde est quia ille dormiens angelos cernit
qui in lapide caput ponit, quia nimirum ipse ab exteri-
oribus operibus cessans interna penetrat, qui inten-
ta mente quod precipuum est hominis imitatorem sui re-
demptoris observat. Caput quippe in lapide
ponere est mente Christo inherere. Qui enim a presentis vite
actione remoti sunt, sed ad superna nullo amore ra-
piuntur, dormire possunt, sed videre angelos nequeunt,
quia caput in lapide tenere contempnunt. Sunt nam-
que nonnulli qui mundi actiones quidem fugiunt, sed
nullis virtutibus exercentur. Hi nimirum torpore non
studio dormiunt, et ideo interna non conspiciunt,
quia caput non in lapidibus sed in terra posuerunt. Plerumque
contingit ut quanto securi ab exterioribus actionibus
cessant tanto latius inmunditie in se cogitationis
strepitum pectori congregant. Unde sub Iudee specie
per prophetam torpenti otio anima deflentur, cum dicitur:
Viderunt eam hostes et deriserunt sabbata eius.
Precepto enim legis ab exteriori opere in sabbato ces-
satur. Hostes ergo eius videntes irrident cum ma-
lignus

[illegible] q(ua)si certa(m) m(an)u(m)· S(ed) h(ec)
[illegible] c(on)spiciunt(ur) diminui
[illegible] qui g(ra)vi(us) t(er)rena q(ue)runt
[illegible] t(em)poralib(us) occupant(ur)· [illegible] tollant(ur) diu
[illegible] q(ui)a sui somnia culpe mortuum [illegible] faciant ignorant
[illegible] t(ur) uita uite et [illegible] faciant ignoran-
[illegible] dicit(ur) ... de mane usq(ue) ad uesp(er)am succi-
[illegible] s(ed) de mane usq(ue) ad uesp(er)am p(re)ces succidu(n)-
tur· de mane usq(ue) ad uesp(er)am [illegible] inuisitat
[illegible] s(ic) exordio ui(ta) ad t(er)minu(m) [illegible]
[illegible] mutat(ur)· om(n)i uite t(em)p(or)e reprobi p(er)au(n)t
[illegible] et s(ic) ictus i(n)gemina(n)t q(ui)b(us) succisi i(n) p(ro)-
fundo ruunt· De quib(us) b(e)n(e) p(er) ps(almistam) d(icitu)r· Viri sangui-
num et dolosi n(on) dimidiabu(n)t dies suos· Dies q(ui)ppe
[illegible] dimidiare est t(em)p(u)s uite male [illegible] ad bonu(m) usu(m)
[illegible] lamentationis· atq(ue) ad bonu(m) usu(m)
[illegible] dies suos neq(ua)q(uam) di-
[illegible] reparat· S(ed) nunq(ua)m dies suos neq(ua)q(uam) di-
[illegible] repare· Si nunq(ua)m dies suos neq(ue) q(ua)ndo i(n) du-
mi(di)ant· q(ui)a p(er)u(er)sa uite n(on) in extremo t(em)p(or)e i(m)mu-
tant(ur)· q(uo)s b(e)n(e) paulus admonu(it) dicens·
[illegible] t(em)p(u)s q(uonia)m dies mali s(un)t· T(em)p(u)s q(ui)ppe re-
dimimus cu(m) ante acta uita(m) q(ua)m lasciuiendo p(er)di-
dimus flendo reparam(us)· S(ed) q(ui)a nullus intellige(n)s in
et(er)nu(m) p(er)ibunt· nullus uidelicet eor(um) q(ui) a mane us(que)
ad uesp(er)am succidentur· nullus intelligit· ul(timo) eor(um)
qui p(er)iuro(?) p(er)ditos [illegible] uo-
[illegible] alias s(c)r(i)ptu(m) e(st)· Iustus p(er)it et
n(on) e(st) q(ui) recogitet i(n) corde suo corde et uiri
[illegible] colligu(n)tur· q(ui)a n(on) e(st) q(ui) intelligat· [illegible]
quia g(ra)viu(m) sola t(em)p(or)alia appetu(n)t et q(ui) [illegible]
electis met(er)nu(m) maneat· s(un)t q(ui) [illegible] d(omi)n(u)s
[illegible] afflictione [illegible] S(ed) q(ui) sit afflictio
[illegible] n(on) agnoscu(n)t [illegible]
[illegible] intelligentie [illegible]
[illegible] Mali [illegible] uoluptati
[illegible] ascendu(n)t
[illegible] p(er)
[illegible] de
[illegible] ad uesp(er)am [illegible] succidu(n)t
[illegible] lamentatio [illegible] et p(er)
[illegible] quos de
[illegible] ad uesp(er)am [illegible] succidu(n)t
[illegible] ad illa(m) [illegible] sin
[illegible] S(ed) [illegible]
[illegible] cuncta [illegible]
[illegible] n(on) [illegible] oblec-
[illegible] ad se [illegible] (con)sid(er)at
[illegible] amore [illegible] cu(m)q(ue) [illegible]
[illegible] uix g(ra)vi(us) [illegible] ad al-
[illegible] cuncta t(em)p(or)alia n(on) solu(m) q(ui)a [illegible]
[illegible] despiciu(n)t(ur)· S(ed) [illegible]
[illegible] et pulchre
[illegible] amore [illegible] q(ui) in ip(s)is [illegible]
[illegible] cordis [illegible] et [illegible] nulli
[illegible] uite [illegible] s(ed) [illegible]
[illegible] reb(us) t(em)p(or)alib(us) [illegible]
[illegible] neq(ua)q(uam)

[illegible] ut ita dix(er)im cor ad uita(m) p(er)ti[...]· in
possit· hos ut ita dix(er)im [illegible]
sui adulterantib(us)· sincera ad uita(m) redeant et iuste
in ip(s)is t(er)renis (con)sid(er)ent q(ua)m sint inania q(ue) q(ue)re-
bant· seq(ue) p(ro) tam stulto desid(er)io p(ri)mus ad lame(n)-
ta(?) ut(?) itant et tanto ualentius et(er)na desid(er)a(n)t
q(ua)nto se stultius laborasse p(ro) t(em)poralib(us) dolent(es) a(gnoscu)nt
b(e)n(e) despectio reprobis subditur· Qui aut(em) reliqui
fuerint auferentur ex eis· Quos alios reliquos nisi in
d(e)i despectos accipim(us)· quos du(m) p(re)sens s(e)c(u)l(u)m ad
nullius g(l)orie usum eligit· q(ua)si minus indignos
q(ua)si derelinq(ui)t· S(ed) inde reliq(u)os aufert d(omi)n(u)s d(eu)s· q(ui)a des-
pectos s(e)c(u)li eligere dignat(ur)· Paulo attestante
qui ait· Non multi sapientes s(ecundu)m carne(m) non mul-
ti nobiles· S(ed) que stulta mundi s(un)t elegit deus ut
confundat fortia· Quod b(e)n(e) in libris regu(m) egyptio
puero in uia lassescente signat(ur)· q(ue)m amalechita eg(ro)-
tum in itinere deseruit· q(ue)m d(auid) inuentu(m) cibo refecit du-
ce(m) sibi itineris fecit· amalechitas p(er)seq(ue)ns epulantes
cepit et funditus extinxit· Quid e(ni)m p(er) egyptium puerum
amalechita puer in itinere lassat(us) nisi amator
p(re)sentis s(e)c(u)li p(e)cc(at)i sui nigredine opertus exp(ri)mit(ur)· ab eod(em) s(e)c(u)lo
infirmus despect(us)que relinquit(ur)· ut cu(m) eo neq(ue) q(ui)cq(uam)
currere ualeat· s(ed) fractus ad [illegible] torpescat
S(ed) hunc d(auid) inuenit· q(ui)a redemptor n(oste)r uocat(ur) manu
fortis non nunq(ua)m q(uo)s despectos mundi g(l)oria reperit
suo amore (con)u(er)tit· cibo pascit· q(ui)a u(er)bi scientia re(ficit)
et ducem itineris eligit· q(ui)a suu(m) et p(re)dicatore(m) facit
et q(ue)m amalechita secu(m) non ualuit ducere dux d(auid) effi-
citur· q(ui)a is q(ue)m indignu(m) mund(us) deseruit non solu(m) (con)-
u(er)sus in uia uite d(omi)n(u)m recip(it)· s(ed) p(re)dicando h(un)c
et ad aliena corda p(er)ducit· quo uidelicet duce d(auid)
amalechitas (con)uiuantes inuenit et extinguit·
q(ui)a ip(s)is p(re)dicantib(us) xp(istu)s mundi leticia(m) destruit
quos mundus gaudentes h(ab)ere desiderit(?)· Quia ergo plus(?)
quos mundus n(on) relinquit d(eu)s eligit· recte nunc d(icitu)r·
Qui aut(em) reliqui fuerint auferent(ur) ex eis· S(ed)
Morientur et non in sapi(enti)a· Quid est q(uo)d [illegible]
[illegible] iterum p(er)u(er)tit dic(en)s· q(ui)a nullus iustor(um)
in et(er)nu(m) p(er)ibunt· et delectis d(e)i illico [illegible]
qui reliqui fuerint auferent(ur) [illegible]
q(uod) eisdem electis n(on) (con)ueniat [illegible] dicens
Morient(ur) et non in sapi(enti)a· S(ed) [illegible]
d(icu)ntur aufer(un)t(ur)· quo pacto n(on) in sapi(enti)a mo-
riu(n)t(ur)· S(ed) nimiru(m) sacre s(c)r(i)pt(ur)e (con)suetudo e(st) [illegible]
cu(m) q(ui)d narrat interposita altius [illegible] ad
sup(er)iora p(ro)tinus redeat· Sicut enim posteri(us) [illegible]
et q(ui)a nullus e(st) q(ui) intelligat in et(er)nu(m) p(er)ibu(n)t
elector(um) mox sorte(m) subintulit dicens· Qui aut(em)
reliqui fuerint auferent(ur) ex eis· et [illegible]
sue actu(m) m(en)tem q(ue) p(er)didat [illegible]
[illegible] adiungit· morientur et n(on) in [sapientia]
ac si dicat· h(ic) quos dixi· q(ui)a n(on) intelligu(n)t
in et(er)nu(m) p(er)ibu(n)t· p(ro)fecto n(on) i(n) sapi(enti)a morie(n)t(ur)

[illegible] ... mo̅re facti eloq̄m meli[illegible]

[illegible]
[illegible] ... ſtomach[illegible] ... moderet[illegible]
[illegible] ... inuenit ... quod tam[illegible]
[illegible] ... ſubiungit ... q̄ mi[illegible]
[illegible] ... ſicut ... de ... [illegible]
[illegible] ... ſapiens ... Dauid ... inpossib[illegible]
[illegible] ... pronuntiat ... ce̅ſtr̄ oſtendit[illegible]
[illegible] ... moleſtia diſtio̅ms
[illegible] ... q̄ in aliis latent di[illegible]
[illegible] ... maiſt ... perdere ad
[illegible] ... ſubſequit̄ ... per[illegible]
[illegible] ... eius ... agitur ... q̄uib[illegible]
[illegible] ... moriens ... ſub iure ... ſi
[illegible] ... inſtinuetur ... nat tamē
[illegible] ... clectis dicit q̄ reliq̄ fiunt au[illegible]
[illegible] ... coniugens morietur ... ſap[illegible]
[illegible] ... ſap ... de reprobis ... [illegible]
[illegible] ... intelligit ... prohibuit. Ecce
[illegible] ... reprobi electos deſpiciunt ... ſuaſibile
[illegible] ... iuſti tenent ... morient
[illegible] ſapi̅a ac ſi apte diceret ... mortē quod et ſap[illegible]
[illegible] fugiunt ſi ſapi̅as ... Mortui a[illegible]
[illegible] ... et ... qui mortē ... mori
[illegible] ... nequit
[illegible] ... et ſapiam ... [illegible]
[illegible] ... ſapi̅a ... mortē ... dominatur
[illegible] ... nequit ... [illegible]
[illegible] ... ad deleat ... [illegible]
[illegible] ... tamen cogitur. Cum
[illegible] ... in quos ... pa[illegible]
[illegible] iob ... reprehenſibile ... [illegible]
[illegible] ... Vnde et poſt ... tu[illegible]
[illegible] ... rigidiorís ... dicens. Vo[illegible]
[illegible] qui tibi reſpondeat. ... g̊ ...
[illegible] ... in peccatis ... [illegible]
[illegible] ... Vnde ſcriptū ē. qui au[illegible]
[illegible] ne audiat legem, oratio eius ... ex[illegible]
[illegible] ... ē ... dn̄i ... [illegible]
[illegible] ... ſtab ... ple ... g̊ ... vocati
[illegible] ... Ac ſi apte dicat. q̄ ... ſibi
[illegible] ... dn̄i ... reſpondentē ... [illegible]
[illegible] ... n̄ inuenit q̄ ... [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
·vel huius [illegible] credidimus atque [illegible]
consilio divino [illegible] obviare [illegible]
[illegible] apte [illegible]
[illegible] resultant. Sapientes quoque huius mundi in sua
ipsa astutia comprehendit, quando eorum consilium humana facta
XVIII divinae constitutioni sequitur [illegible]. ¶ Ne
[illegible] si pauca ad medium deducamus exempla.
Nam Joseph somnium viderat quod suo manipulo fra-
trum eius se manipuli prosternebant. Somnium
viderat quod sol et luna se cum reliquis stellis adorabant.
Quae prius fratribus retulit, eorum corda protinus suspi-
cionis invidia pavorque perculit; cumque ad se ve-
nire conspiciunt, malitia saevientes dixerunt:
Ecce somniator ille venit, venite occidamus eum, et vi-
deamus quid illi prosint somnia sua. Cumque se eius
dominium metuunt, somniatorem venumdando depo-
nunt. Cumque Ismaelitis transeuntibus venditur, qui
in Aegyptum ductus famulatui subditur, luxuriae accusatus
[illegible] castitatis merito adiuvatur, prophetiae merito
ereptus, omni Aegypto praelatus est. Per superna-
m sapientiam providus frumenta congessit, et futu-
ris necessitatibus obviavit. Cumque mortem famis
[illegible] Iacob filios
in Aegyptum misit, qui frumentorum dispensatorem
praepositum Joseph nescientes invenerunt; atque ut mere-
rentur alimenta percipere, eorum dispensatorem compulsi sunt pro-
na cervicibus adorare. Pensemus quoque gestae rei ordi-
nem, pensemus quomodo sapientes in ipsa sua astu-
tia virtus divina comprehendit. Ideo eis Joseph vendi-
tus fuerat ne adoraretur. Sed ideo est adoratus quia vendi-
tus. Astute namque ad agendum ausi sunt, ut divinum consi-
lium immutarent. Sed divino iudicio quod declinare
conati sunt, renitendo subierunt. Sic quippe coacti sunt
divinae voluntatis [illegible] astute [illegible]
[illegible] divinum consilium dum devitare [illegible] implentur. Ac
[illegible] sapientia dum reluctatur comprehenditur. Timuerunt
fratres ne Joseph super eos excresceret. Sed hoc quod divina dis-
positio fuerat, cavendo fratres egerunt ut eveniret. Humana
namque sapientia in se ipsa comprehensa est, quae voluntati divinae unde
praevenire [illegible] voluerant.
XIX Sic Saul dum David subiectum continuo successu cre-
scere conspicit, quam ei in coniugio filiam spo-
pondit, atque ei in dotem centum dari ab eo Philistino-
rum praeputia petiit, ut eum [illegible] multos [illegible]
[illegible] gladius [illegible]
[illegible]. Sic scriptum est: [illegible] tertio spo-
[illegible] centum praeputia Philistinorum ut fiat [illegible]
[illegible] regis. Porro Saul cogitabat tra-
dere eum in manibus Philistinorum. Sed David disponente
[illegible] centum se dare Philistinorum [illegible]
[illegible] praeputia reportavit. Cum [illegible]
[illegible] superna [illegible] in prudentia [illegible]

XX [illegible] ¶ Sed quia non nunquam astute ad
[illegible] electi moliuntur, libet ad medium aliud sapien-
tium deducere, et quomodo [illegible] astutia
[illegible] comprehenduntur demonstrare. Prudenter
[illegible] Jonas [illegible] voluit [illegible] ad poenitentiam [illegible]
[illegible] sapiat [illegible] electus gentibus
[illegible] poenitentibus [illegible]
[illegible] elegit.
Sed protinus tempestas exoritur, sors mittitur, ut
[illegible] cognoscatur cuius culpa mare turbetur.
Jonas in culpa deprehenditur, in profundum mergitur, et
eo sorbente devoratur, atque illuc gestante bellua
pervenit quo ire sponte contempsit. Ecce fugitivum
Dei tempestas invenit, sors ligat, mare suscipit,
bellua includit, et quia auctori suo obedire re-
nititur, ad locum quo missus fuerat suo reus
carcere portatur. Jubente Deo ministrare homo prophe-
tiam noluit; aspirante Deo bellua prophetam vo-
muit. Comprehendit ergo Deus sapientes in astu-
tia eorum, quando et hoc in usum suae voluntatis redigit
per quod sibi voluntas humana contradicit. ¶ Per scientiam ad he-
XXI breorum sapientes ut intueamur quod [illegible] prohibendo prohibe-
ant [illegible] [illegible] ad redemptio-
nis nostrae miracula [illegible] turba confluxerat, et
sacerdotes populi in iudicio facibus accensa invidia [illegible]
[illegible] proclamarent dicentes: Videtis quia nihil proficimus,
ecce mundus totus post eum abiit; ut ab illo in[illegible]
te a[illegible] ab se [illegible] eius [illegible] morte
[illegible] dicentes: Expedit ut unus homo moriatur
et non tota gens pereat. Sed redemptoris mors ad unitatem
[illegible] corporis [illegible] ad sepulturam [illegible]
[illegible] et [illegible] columbae in figura
[illegible] sacrificium [illegible] et non [illegible]
ab [illegible] et ut post mortem corporis caput [illegible] quia
[illegible] mediator Dei et hominum, id est caput omnium nostrum,
et [illegible] hostia vivum pro nobis mortem p-
ertulit [illegible] nobis [illegible] post [illegible] ergo [illegible]
[illegible] suo [illegible] quia [illegible]
[illegible] mors [illegible] dixit [illegible] ergo [illegible]
[illegible] persuasione [illegible]. Intulerunt mor-
tem ut ab eo [illegible] devotionem.
Sed [illegible] fides [illegible] infideli-
[illegible] crudelitas [illegible]. Cumque [illegible]
eius miracula [illegible] abscondere [illegible]
[illegible] dilatatur. Comprehendit ergo sa-
pientes Deus in astutia eorum, quando et hoc ad pie-
tatis obsequium redigit quod contra illum humana
crudelitas [illegible]. Justi namque et iniquorum ¶ Justus
XXII namque et iniquorum mortalium acta disponens
[illegible] alia permittit iratus, at-
que ea quae permittit sic tollerat ut hoc in suum consilium v-
ertat [illegible] usum vertat. Unde miro modo fit ut et quod

[illegible] Magna op[er]a d[omi]ni exquisita in o[mn]es voluntates [illegible]

[illegible]

custos q[ui]d de noc[te] [illegible] mane

carne

[illegible]

1544

No 2

iustitia dissolvitur. quia ab immoderata locutione non parcit.
Hinc Iacobus dicit. Si quis putat se esse religiosum
non refrenans linguam suam sed seducens cor suum huius
vana est religio. Hinc rursum ait. Sit omnis homo velox ad
audiendum tardus autem ad loquendum. Hinc [illegible]
[illegible] plena veneno mortifero. Hinc
per semetipsam veritas nos admonet dicens. Omne verbum
otiosum quod locuti fuerint homines reddent
rationem de eo in die iudicii. Otiosum quippe verbum est quod
aut ratione iuste necessitatis aut intentione pie utilitatis
caret. Si igitur ratio de otioso sermone exigitur pensan-
dum valde est quae poena multiloquium sequitur in quo etiam per superbie
verba peccatur. Sciendum vero quod est quia ab omni rectitudinis sta-
tu deperiunt qui per ora verba dilabuntur. Humana etenim
mens aque more et circumclusa ad superiora colligitur
quia illud repetit unde descendit et relaxata deperit quia
se per infima inutiliter spargit. Quot enim superfluis
verbis a silentii sui censura dissipatur quasi tot rivis
extra se ducitur. Unde et redire interius ad sui cognitionem
non sufficit quia per multiloquium extra sparsa vim in-
time considerationis amittit. Totam vero se insidian-
tis hostis vulneribus detegit quia nulla se munitione
custodie circumcludit. Unde scriptum est. Sicut urbs patens
et absque murorum ambitu ita vir qui non potest in loquen-
do cohibere spiritum suum. Quia enim murum silentii non ha-
bet patet inimici iaculis civitas mentis et cum se per verba
extra semetipsam eicit apertam se adversario ostendit
quam tanto ille sine labore superat quanto et haec eadem que
vincitur contra semetipsam per multiloquium pugnat. VIII Sed qui-
a [illegible] est quia cum pavore nimio a locutione restringi-
tur modum plus quam necesse est [illegible] claustra silentii coar-
ctantur et dum lingue vitanda caute fugimus occultio-
ribus implicamur. Nam saepe dum ab eloquio
immoderate compescimur gravius multiloquium in corde tole-
ramus. ut eo plus cogitationes in mente ferveant quo il-
las violenta custodia indiscreti silentii an-
gustat. et plerumque tanto latius defluunt quanto se se-
curiores [illegible] reprehensoribus non vident.
Unde mens nonnumquam in superbiam extollitur eosque quasi
loquentes audit quasi infirmos despicit. Cumque os
corporis claudit quantum se superbiendo aperiat non
agnoscit. linguam enim premit et cogitationem erigit
et cum se per negligentiam minime considerat tanto apud
se cunctos liberius quanto et secretius accusat. Plerumque autem
nimis taciti cum nonnulla iniusta patiuntur eo in
acriorem dolorem prodeunt quo ea que sustinent
non loquuntur. Nam si illatas molestias lingua tranquil-
le diceret a conscientia dolor emanaret. Vulnera enim clau-
sa plus cruciant. quia cum putredo que interius fervet
eicitur ad salutem dolor aperitur. Plerumque autem
nimis taciti dum quorundam mala respiciunt et ta-
men in silentio linguam premunt quasi conspectis vulneri-
bus usum medicaminis subtrahunt. et eo mortis
auctores fiunt quo virus quod poterant eicere loquendo

noluerunt. Unde et immoderatum silentium si in culpa
non esset propheta non diceret. Ve mihi quia tacui. Quid
igitur inter haec nisi studiose lingua sub magna modera-
minis libramine frenanda est non insolubiliter ob-
liganda ne aut laxata in vitium defluat
aut restricta et ab utilitate [illegible]
Hinc namque per quendam sapientem dicitur. Sapiens tacebit usque
ad tempus. ut nimirum cum opportunum considerat quique
postposita censura silentii loquendo que congruunt in
usum se utilitatis impendat. Hinc Salomon ait.
Tempus tacendi et tempus loquendi. Discrete quippe vicissitudi-
num pensanda sunt tempora ne aut cum restringi lingua
debet per verba se inutiliter solvat aut cum loqui
utiliter potest semetipsam pigre restringat. Quod bene
psalmista considerans brevi postulatione complexus est dicens
Pone Domine custodiam ori meo et ostium circumstantie
labiis meis. Ostium namque aperitur et clauditur. Qui ergo
ori suo non opposuit obstaculum sed ostium petiit
aperte docuit quod et disciplina [illegible] lingua de-
beat et ex necessitate laxari. Quatenus os discre-
tum et congruo tempore vox aperiat et rursum congruo ta-
citurnitas claudat. Quod quia ut amici beati Iob vel omnis
heretici quorum hi speciem tenent servare nesciunt
in ventum verba proterve proferunt. quia nimirum [illegible]
[illegible] ponderis non solidat aura levitatis p-
ortat. Explicit liber VII. Incipit liber VIII.

PRECEDENTE
iam libro libello [illegible]
quod beatus Iob iam nobis [illegible]
innotescit dicens. Super pupi-
llum irruitis et subvertere ni-
timini amicum vestrum. [illegible]
[illegible] se [illegible]
[illegible] quod pupillum vocat. quia vos ab amore
[illegible] et [illegible] nescit et [illegible] velle
se quasi et tamen amicum se esse testatur. cuius verba ut
saepe iam diximus. Sic enim [illegible] congruunt ut
cum per [illegible] spiritum [illegible] fidei [illegible]
[illegible] universaliter exprimant. [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] magnitudine [illegible]
redeo. Si certe quippe esse potest quia mortuo patre
est filius pupillus non inmerito dicitur. cuius resur-
gentis [illegible] iam [illegible] per fidem Deum sed nec-
dum per speciem contemplatur. Super pupillum
[illegible] irruunt cum [illegible] fidei [illegible]
[illegible] quia allegoricis [illegible] affligunt et
tamen amicum esse [illegible] quod fidei [illegible]
ipsos quorum [illegible] amando non
desinunt adiuvare [illegible] I Sed inter haec sciendum
est quia sancti viri [illegible] II
[illegible] unum caritate [illegible] unde
et sibi [illegible] explere [illegible]
[illegible] et [illegible] quia in adversa [illegible]

non tamen dicat. Impletum quod cepistis explete, quia non ip-
sis suis persecutoribus veritatis predicamenta non libenter
adiungit. Praeterea autem attendite an mentiar. Ac si ap-
te dicat. Si animi latas molestias trepido nec in ge-
stis auditoribus correptionis contraria abscondo
et quia malis prodesse cupio et ipsis meis persecutori-
bus benigne impulsis et impensis certo. Inter quas
pressiones temptationum prelio et munita patientie clype-
o et gladio amoris accincta ad perferenda mala su-
mit fortitudinem et ad rependenda bona exercit
benignitatem, quatinus et odiorum tela potenter excipiat
et amoris iacula valenter reddat. Neque enim qui se ad bel-
la armatus preparat, qui aut clipeum sumens gladium
non tenet, aut tenens gladium clipeo non munitur. Sic er-
go miles dei ad invisibile bello deprehensus et scuto
patientie debet contectus fieri ne pereat, et ad predicandum promptus
amoris mittere iacula ut vincat. Cuius armature
summam breviter paulus insinuat dicens. Caritas pa-
tiens est, benigna est. Cui non unum ex utrisque defuerit cari-
tas non est, sed videlicet malos aut absque benignitate
tolerans non amat, aut rursum sine sui patientia ex bonis
negligit tolerare quos amat. Ut ergo in nobis caritas
vera teneatur, necesse est quatinus et benignitatem patientia et
rursum patientiam benignitas suffulciat, ut magnum
quoddam in corde nostro edificium construens et benignitat-
em patientia solidet, et patientie fundata edificia benig-
nitas benignitatis exornet. Vir igitur Iob promptus
ad patientiam dicat. Impletum quod cepistis explete, benig-
nitate predicationis adiungat. Praeterea autem attendite an
mentiar. Quia non sancta ecclesia ex magisterio humilitatis in-
stituta recta que errantibus dicit non quasi ex auctoritate precip-
it sed ex ratione persuadet. Unde nunc dicitur. Videte an mentiar.
Ac si aperte dicat. Ea que assero nequaquam mihi ex
auctoritate credite, sed an vera sint ex ratione pensate.
IIII Que et si quando dicat quod ratione comprehendi non valet
ne de occultis humana ratio querenda delectet mirabiliter suadet.
Sed sepe heretici dum accusationem ratiocinationis accipi-
unt adiurgia contentionibus effrenantur. Unde et apte
mox subditur. Respondete obsecro absque contentione.
Sequitur. Nam heretici inquisitionibus suis veritatem conan-
tur, alii sed maiores videri, cuique foris omnes sa-
pientes appetunt. Intus per stultitiam elationis sine
vinculis ligantur. Unde fit ut contentionem examinare
querant ne fit ut contentionem et de eo quod paratum
est loqui nesciant, atque ex pacis negotio in veritatis
ventores fiant. Quibus bene per paulum dicitur. Si quis autem
videtur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habe-
V mus, neque ecclesia dei. Recte ergo subditur. Et loquentes id quod iustum
est iudicate. Is namque qui ad loquendum de verbis suis
auditoris sententiam expectat, qui eius videlicet suffragium
aequo auditor quia magis in dictis sinistre parum metu-
it ipse prius dixit examinare quod dicit. Quantum inter cor et lin-
guam eius quasi medius arbiter sedeat, sic rationem
pensans. Si recta verba cor offert, que utiliter suscipi-
ens

ad auditorum iudicium lingua producat. Vir igitur Iob
sua contra amicos agens, sed quasi hereticorum denuntians pro-
prietatem loquentium reprehendat atque ad cor mentis
verba recolligat dicens. Loquentes id quod iustum est iudi-
cate. Ac si aperte dicat. Sine eo quod ad nos pertinet
locutionibus extrinsecus reprehendi nos iustis intus iu-
ste librare tenete, ut tanto foris ex quo dixeritis ani-
mum placeat quanto hoc intus trutina discretionis
pensat. Et quia hii erga aliena verum rectum iudici- VI
um exercent qui iudicare prius sua sciunt, protinus dicit
loquentes id quod iustum est iudicate apte mox subdit
Et non invenietis in lingua mea iniquitatem, nec in fau-
cibus meis stultitia personabit. Ac si aperte dicat. Si
subtilius mea perpenditis verbis aliena pensantes et
cum rectum ceperitis esse quod dicitis iustum cognoscetis
quod audistis. Neque enim quippe mea non vobis lingua stultitiam
resonat si anima conscientia non precedat. Hic sic sancta ecclesia
studet per suas assertiones hostium falsas ostendere, et ve-
predicamenta veritatis aperire, quia cum recta se tenere esti-
mant recte que audiunt contumaciter impugnant. Magis ergo
necesse est ut prius suam heretici sententiam ne audita
veritate contradicant, quia et cunctorum sermones sicut auctor
doctrinis scissione non erunt tam accepta sententia in
serere non ponat, et cum putredine medicus
vulneribus aptare non curat, neque enim in loco putredinis sa-
na caro calescit. Prius ergo prava destruens dicit.
Loquentes id quod iustum est iudicate. Post autem recta
insinuans adiungit. Et non invenietis in lingua
mea iniquitatem nec in faucibus meis stultitia
personabit. Solent autem heretici alia aperta dicere, alia
in occultis tenere. Per linguam quippe aperta locutio, per
fauces non occulta cogitatio designatur. Sancta ergo ecclesia
nec in lingua iniquitas nec stultitia in faucibus resonat
quia ea que per publicam locutionem predicat et per intimam
fidem servat, nec in aperto aliud docet atque in occultis
aliud retinet. Sed et quod sentit loquendo eicit, et quod lo-
quendo edocet ac desipiens superius communio quod quid
plurimum predicationibus emanat, vel per fauces capi-
te tacite ex pectoribus degustat. Sed vir Iob VII
unum sibi verbis unusquisque esse sua insinuans atque elec-
torum omnium corda maiestatis omne quod sentit aperiat in-
ter veritatis et rectitudinem attestatio locutionis innotes-
Militia est vita hominis super terram. Hoc loco ... cat. Se- VII
cum in loco tribulationis veteri neque enim militia vita IOB
hominis sed temptatio vocatur. Sed si utriusque verbi sen-
sus aspicitur, diversum quid est quod exterius reso-
nat, sed unum eundemque concordat intellectum. Quid
enim in proposito contra malignos spiritus nomine temptationis exprimi-
tur, et quod appellatione militie nisi contra hostes exercitium
designatur. Temptatio ergo ipsa militia est, quia dum contra ma-
lignorum spirituum insidias vigilat in bellorum procinctu
procul dubio exsudat. Notandum vero quod hic tam vita hominis non
temptationem habere dicitur, sed ipsa temptatio esse perhibetur.
Sponte quippe ab statu conditionis lapsa et

corruptionis sue

ipsis molestias [illegible]
[illegible] quo tolerat quod
tum variabilitatis vincitur. Ut nunc et [illegible] ad summa ap-
petenda se erigit, mutabilitatis suae lapsu in semetipsum
sic primus ad semetipsum cadit. Vult in contemplatione
stare, sed nequaquam cogitationis gressum figere valet,
sed infirmitatis suae lapsibus enervatur. Quia enim immu-
tabilitatis suae onera quae nolens experitur nolens
portat, quietis vero possidere carnem potuit, si bene ab
auctore conditus possideri voluisset. Cumque se erigere ad
conditorem studuit, in semetipso prius carnis certamina
liam invenit. Sed quia cum culpa simul ab origine
et pena propagatur, in certo infirmitatis intellectu nas-
cimur et quem nobis hostem devicimus quem cum labore
superamus. Ipsa ergo hominis vita temptatio est, quia ex ipsa
nascitur unde perimatur; quia et si temperamentum succedit ex vir-
tute quae ex infirmitate generatur, quod tamen ex infirmita-
te generatur, quandoque virtute succidatur. Sic itaque humana
vita temptatio, ut et si iam ab iniquitatis perpetra-
tione compescitur, in ipsis tamen bonis operibus modo malo
et inerte modo seductionis caligine, modo inten-
tionis suae interruptionibus fuscetur. Alius namque a
luxuria iam carnem refrenat, sed tamen ad hunc luxuriae
famulatum natura tollat, quia quam nolens fecit horum minime
meminit, et penam sustinet quam voluptatem putavit,
quia non ad devictam culpam redire metuit, penitentem
nimie abstinentie restringit rigore, vult quia ex ab-
stinentia pallescit. Cumque inedie pallor aspicitur,
reverenda ab hominibus vita laudatur. Morsque manus
gratia ad abstinentis animum cum ubi favoris venit,
animum occulta mox dum dicit valet cum pro quo veniat tegere
affectat pallorem quem [illegible]. Sicque fit ut insolentiis in
venerit ligatam cum pallorem abstinentie fugiens re-
num palpitata sordi luxuriae metuat, aut rapul-
sum luxurie per abstinentiam superat pallorem suum
angelice militatis permiscetur. Alius lapsum
superbie sibi sternens toto iam desidio statum humi-
litatis apprehendit. Cumque superbientes quosdam
usque ad oppressionem innocentium erumpere conspicit
zeli excitante succensus post aliquantum cogitur,
quod deserit ius rectitudinis exerit prius quam non
mansuetudine. Sed audire quod dicit, unde plerumque fit
ut humilitatis studio zelum rectitudinis dese-
rat, aut rursum zelo rectitudinis turbis humili-
tatis studium quod tenebat, cumque servari simul et ze-
li auctoritas et promissis humilitas non possit, sibi
metipsi hoc experturbatione incognitur, quo reddit. Ita ut
vereri ambigat ne a se ductum animum aut
severitate austerum zeli inclinat, aut torpor pi-
gritudinis humilitate fingat. Alius quantitas sit fulla-
ce culpa considerans minuere se arte loquentis re-
cavit, ut ex ore iam falsus sermo non prodeat, se-
seque sanctitatis aviditatem transgressione distinguat.
Sed saepe plerumque ut cum vera dicantur in ea pro gra-
vetur, cumque ingerere alteri lesionem se metuit,
ad hoc quod dudum presiderat fallacie vitium quod ex stu-
dio pietatis redit. Sicque fit ut et si mali alica
intentionem non teneat in eius tamen veritatis radium
mendacium obscuraret. Unde et recte quia prevaricata

[illegible]
[illegible] [illegible] decretum
[illegible] ter
[illegible] re [illegible] mare
[illegible] ... alis ... re per
[illegible] vituperat utrumque
[illegible] intenten
[illegible] aut odore
[illegible] aut si diu molestia
[illegible] exorta propria magi
[illegible] Temptatio est
[illegible] quia reatum devenit
[illegible] atem ad attentionis pu
[illegible] unde surgere ad festi
[illegible] ad semetipsam iam collect
[illegible] curtavit. Iste ab exquisito divine
[illegible] ignorantia depressit. Atque quid
[illegible] operitur. Ille divine legis sacra per
[illegible] sibi peritis gaudet intellectum suppetere
quod privato [illegible] quo caret preceptis in intellectus in
se inuria [illegible] cum in videndo ceteris deterior ex
[illegible] clarior ceteris detior existit. Aut
clarior ceteris existimat ordinem. Hunc quia virtutum
dona non [illegible] in viam simplicem rectitudinis
declinat et velut ex vicinum se a celesti munere
deprimat, [illegible] quod summum Deum
[illegible] non preter illum exhibe nec temp... ad
[illegible] eius ventura que iam præ...
ordinat. Ordinem sepe et in multis se semetipsum in
[illegible] [illegible] contemplatur mens in suo con-
spectu [illegible] quod brevius non potest sibi ad
[illegible] exhibere existimat, cumque omne quod sentit pro
[illegible] putat, quod sibi hunc quam non habet ra-
[illegible] potuit amittit. Sicque fit ut
inde post [illegible] tristis redeat. Unde recitatorum
omnia latus superat. Temptatio ergo est vita hominis
super terram. Quae autem aliena adversitatibus aliud
celeste premium surgere non valet, aut dictata ... spiritus
[illegible] alius exaltatione virtutum ruit.
Quod autem paulo superius hoc esse temptationem quod militia super
[illegible] summo opere est quod quodam amplius quam
nomine temptationis nos appellatione militie innuit
hoc namque non intellectu expositione militie auge
quia militia [illegible] ad finem cotidie tenditur
[illegible] militie latus ... tota simul ho
[illegible] deserat. Militia ergo est vita hominis
super terram, quia et sicut superius diximus [illegible]
[illegible] quia temporum augmentum ten
[illegible] diminut dies [illegible] expectat
[illegible] ad augmentum vite [illegible] ia
[illegible] subtrahunt quia et revertentis
[illegible] perit quod restat et decurri
[illegible] militia est quique quo ad augmentum du
[illegible] non sic finitur. Bene ergo dicitur militia
[illegible] vita hominis super terram, quia dum per spacia temporum
[illegible] ab eodem spacio quod perpendendo
[illegible] perdidit. Unde apte quia ipse militiae

pra[illegible]
Sicut a[illegible]
considerando [illegible]
[illegible]
toris dei [illegible]
ipse celesti[illegible]
eius labo[illegible]
iusticie quam [illegible]
re fatigatum. Sed cum primum [illegible]
mentis ad ipsa que prius [illegible]
dam tenebris dic[illegible]
in mente quod [illegible]
narius sollicite curat inspicere [illegible]
vacuus laborat ab opere [illegible]
narius veniat ad remunerationem [illegible] laboris [illegible]
studio conspicit quod propter inceptae remunerationis pr[illegible]
sit. Nam cum operis exitus premium [illegible]
Cum vero opus coeperit [illegible]
cit. Unde et electus quisque [illegible] mercen-
narii dies perpendens tanto libentius se tendit
ad premium quanto nunc robustius ponitur ad laboris
meritum. Qui per decursus presentis temporis peragit
dies cum operibus innititur ne a labore vacua [illegible]
te monstra formidat. Adversis gravi passione re-
ficitur meliore refovetur quia in his [illegible] primis
is tanto se remunerari largius conspicit quanto pro
amore illius cottidianis se mortibus [illegible]
dit. Hinc namque est quod cives superne patrie eius
per vocibus dicunt: Propter te morte afficimur tota die.
Hinc Paulus ait: Cottidie morior per vestram gloriam
fratres. Hinc rursum dicit: Ob quam causam hec patior sed non con-
fundor. Scio enim cui credidi et certus sum quia
potens est depositum meum servare in illum diem. Qua-
si enim quot labores nunc [illegible] cr-
bere tot iam remunerationis sue pignora intra spe-
X — Subdit
cubiculum clausa tenemus. Sed gravius nunc senti-
tur eius mora ut quam [illegible] paratur et quie-
te [illegible] apte. Sic servus desiderat umbram et sic mer-
cenarius prestolatur finem operis sui. Sic et ego habui
menses vacuos et noctes laboriosas enumeravi mihi. Um-
bram quippe servus desiderat eam quos post temptationis sue
estum sudoremque operis eterni refrigerii requie consoletur.
Hanc namque umbram servus ille desiderabat qui dice-
bat: Sitivit anima mea ad deum vivum; quando veniam et ap-
parebo ante faciem dei. Et rursum: Heu mihi quia inco-
latus meus prolongatus est. Quasi a labore [illegible] estum fugiens
atque ad optinendam regionem refrigerii [illegible]
dicens: Ingrediar in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum [illegible]
Hanc umbram comprehendere Paulus anhelabat desiderium habens dis-
solvi et cum Christo esse. Ad hanc umbram ex desiderio se pro[illegible]
pinquare [illegible] qui dicebant: Nos qui portavimus pondus
diei et estus. Bene ergo qui desiderat umbram di[illegible]
catur quia electus quisque quousque infirmitatis [illegible]
constringitur sub diurnis estus corruptionis [illegible]
anxietate retinetur. Qui mentem cum [illegible]

[illegible] ipsius gloria exaltan-
tur [illegible] vanitatis pena. Unde filiorum
et quod tam ad [illegible] libertatis glo-
debitate in [illegible] appetebit. Crea-
tura [illegible]
[illegible] servitute corruptionis exuta et dignitate li-
bertatis accepta in filiorum dei glorificatur. Quia videlicet
[illegible] quod ipsum quod creatura est cuncta esse [illegible] de-
clarat. Sed quia ad hanc umbram desiderat servus, et quia quo-
usque [illegible] temptationis tolerat incursum [illegible] XI
portat. Subiungit apte dicens: Et sicut mercenarius presto-
latur finem operis sui. Mercenarius etenim cum facien-
da opera conspicit mente protinus ex longinquitate et pon-
dere laboris addicitur. Cum vero [illegible] ad consumma-
tionem operis premium revocat vigorem. Mox animum ad extrema
tum laboris reducit. Et quod grave perpendit ex opere leve
existimat ex remuneratione. Sic sic electi quique cum
mundi huius adversa patiuntur, cum honestatis contumelias tri-
dampna cruciatus corporis tolerant esse gravia quibus ex-
terius pensant. Sed cum interius oculum ad eterne patrie
consolationem tendunt ex compositione premii quam sit leve quod
patiuntur inveniunt. Quod enim valde esse importabile ex
dolore [illegible] ex remuneratione levi-
gatur. Hinc est quod Paulus quasi se ipso robustior contra
adversa erigitur, quia mentem finem sui operis sicut merce-
narius prestolatur. Grave namque quod sustinuit existimat,
sed leve hoc per premium consolationum pensat. Ipse quippe quod
sit grave quod patitur indicat qui in carceribus abundan- Cor. xi
cius in plagis supra modum in mortibus frequenter se fuis-
se testatur. Qui a iudeis quinquies quadragenas una minus accepit.
qui ter virgis cesus semel lapidatus est, ter nau-
fragium passus nocte et die in profundo maris fuit.
qui periculis fluminum, latronum, ex genere, ex gentibus
in civitate in solitudine, in mari in falsis fratribus se-
met pertulit. Qui labore et erumpna, in vigiliis
multis in fame et siti in frigore et nuditate labora-
vit. Qui foris pugnas intus timores sustinuit. Qui
vel intus gravatum se asserit dicens: Supra modum Cor. i de
gravati sumus supra virtutem ita ut tederet nos vi-
vere. Sed quanto remunerationis [illegible] sudorem tan-
ti laboris tergat denunciat dicens: Non sunt condig- Ro. viii
ne passiones huius temporis ad futuram gloriam que revelabitur
in nobis. Finem itaque operis quasi mercenarius prestolabatur qui
dum provectum remunerationis considerat, inde existi-
mat quod pene efficacius laborat. Apte autem subdi- XII
tur: Sic et ego habui menses vacuos et noctes laborio-
sas enumeravi mihi. Electi quippe cum diu terrenis divitiis et
sepe rerum inopia coangustentur, pro amore deo inhe-
rent, et tamen subsidio vite presentis egent. Quique pro actione
suas premia non querunt, a mundo compendio vacuos menses
ducunt. Noctes quorum laboriosas tolerant quia adversitatis
tenebris non solum usque ad inopiam et sepe etiam usque ad
corporis cruciatum portantur. Despectum namque egesta-
tem quoque perpeti laboriosum bonis mentibus non est. Sed
cum usque ad afflictionem carnis adversitas vertitur la-
bor profecto ex dolore sentitur. Potest etiam non incongrue XIII
intelligi quod sancti quique menses vacuos sic mercenarii
ducunt quia laborem iam sustinent sed premium necdum

lab. fine

quod iustum est exequi exequitur. quia ad defensi-
onem iustitiae non inrutis conualescit. et amore
proximi cunctis extenditur. Iniuste quod iustum est exe-
quitur ad defensionem priuatam qui pretendit iustitiam
uenundatur. inuste uictur. Iuste uero iustum exequitur
qui est in assertione iustitiae eandem ipsam iustitiam
querit. Saepe recte agimus et neque praemia neque
laudes ab hominibus expetimus. Sed tamen mens nostra sui
fiducia erecta huius a quibus nil expetit placere con-
tempnit. eorum iudicia despicit. Sed hinc male libe-
ra per abrupta elationis rapitur et inde sub uitio se pros-
ternit. unde quasi deuictis uitiis nullis se illis se
appetitionibus subiacere gloriatur. Saepe dum nos in-
ipsos plus iusto discutimus de ipso discretionis
studio indiscretionis eius errores et [illegible] nostre
aciei quo plus cernere nititur obscuratur. quia et qui
inportune solis radios aspicit tenebrescit. et
in nil uidere amplius conatur. quia uero ab ante inquisitio-
ne nimia torpens nos omnino nescimus. aut si dis-
cussione nos discutione requirimus plenum mentis uim
tenebris caligamus. recte nunc dicitur. Et si simplex
fuero hoc ipsum ignorabit anima mea. Ac si aperte
diceretur. interioris quae in me iudicia quae certitudine
redarguo quia ipsam me certitudinis caligi-
ne ignoro. Unde bene per psalmistam dicitur. Tedium abyssus
uocat suam ab altitudine contemplationis suae ab-
ysus quippe per familiae altitudinem ponitur. cum
humanus animus in immensa cogitatione eius caligine
suo ceteris ipsum discutiendo non penetrat. Sed quia
ab hac altitudine iustitiae dare est quod dum se depre-
hendere non praecogitat inuado inuasionem consilii gre-
ne[m] perstringitur non augeret quod super ipsam est qui
incomprehensibilitatem suam ipse cogitatus non ualet in-
uenire quod est. Sed iustior cordis quod ad pretium auc-
tor nunc cognitione erexi in cuius contemplatione ferit.
unde et subditur. et tedebit me uite mee. Tedium
tamen uitae quod et operando nutriri non desinunt quia
et tamen eius in uite sine nutu non ualet uincere. libe-
ri quippe exercendi aliam uitae qui quantitatis creatur. et
numinis circa effectum uentioris [illegible] deficiat. unde sic
se ruptus ad illam inquisitionis desiderat. unde sic
se rapitur ad illam certe. Sed etiam ex solo uis uite ca-
liginis reducta ad aliam iusta incomprehensibili per
oditionis. quod et iniquos suum ultore non deserit ero-
tor iustitiam incomprehensibilitatis in mysteriis tunc
stendit. Unde apte subiungitur. Unum est quod locutus sum.
innocentem et impium ipse consumit. Innocens ac-
tore consumitur. quia quantalibet eius simplicitas fuerit di-
uine magnitudinis simplicitatis sue magni-
tudinis simplicitate deuoratur. quoniam simpli-
citas quoque studiose sibi et considerationem tamen uita-
rum perfectionis omnis quae hinc quoque agimus simplici-
tas non sit impius quod auctore consumitur. quia
deus cuncta mirabiliter ordinante ipsis omnis iusti-
cius eius impietas ligatur. Nam iuste simpli-

cius et nesciens impietate [illegible]
exaltatur. quod gloriosus deus et bonorum
simplicitate superat et malorum [illegible]
damnat recte nunc dicitur. Unum est quod locutus sum.
innocentem et impium ipse consumit. ac [illegible]
Si aperte me ubiuis cogitationibus [illegible]
Sed discrete distinctionem innocens [illegible]
si aperte me late nolui quam teranis [illegible]
dor. quam distinctius uideo. Sed cuncta malis
mihi bene in uicinationibus bona [illegible]
ter et innocentem et impium ipse consumit
qui immensis uitam diuinis sit [illegible]
est ad eterius meritum perhibuit. Unde et
mouet tantus est ut iudicet. et rursum
subiacet uanitati et omnia peruenit ad [illegible]
tam factum sit. et antiquam prius redit [illegible]
Si flagellat occidat semel et non de pe-
nis innocentium rideat. quis hic per supbiam [illegible]
et nisi suum iudicis auctoritate qui [illegible]
seruis coram me tentum sic sumus meus [illegible]
gloriatur ullis auctoris uiua reprehendere [illegible]
quia uidet laudat. Sed tanto minimus [illegible]
sententiis quam innanda sit. quanto durius [illegible]
uir et in se humanum gemus dampna [illegible]
quo uenit pensans quod hoc sollicite [illegible]
bonum malique scientiam appetens stare [illegible]
ipsum ita ut uaciter dicit. Et simplex fuero
ignorabit anima mea. Sed post expulsionem [illegible]
flagella quorum corruptionis sustinet et [illegible]
hinc ad lacrimis uel certe ad uitiis [illegible]
nunc et tentat ut recte dicit. Innocentem [illegible]
impium ipse consumit mediatoris [illegible]
tet. Si flagellat occidat semel. Nos [illegible]
deo mente recessimus et carne ad pulverem [illegible]
pena duplice mortis astringimur. Sed uenit [illegible]
pro nobis sola carne moreretur. qui simplicem [illegible]
duplice nostre coniungeret et nos ab utraque morte [illegible]
ret. Unde per paulum dicitur. quod et mortuus est [illegible]
tur est semel. Una pena gloria est [illegible]
aspiciat et utraque duas nostras destruat [illegible]
mediatoris quaerat atque hinc orationem [illegible]
Si flagellat occidat semel. Sed ecce quod humilis [illegible]
tenuit quod ipse primus subiectum et non de pe-
nis innocentium rideat. quod tamen ualde humilis [illegible]
ficultate cognoscimus. Sub humili hic [illegible]
cunctis et in se quod omne delictum pena est [illegible]
fectus affligit animam nostram autem dicitur humane [illegible]
afflictionum miseria. Unde psalmista [illegible]
plus in culpa durantibus dicitur. Ego quoque in [illegible]
ridebo id est afflictionem nostram nulla [illegible]
or. Antequam redemptionis aduentum pena [illegible]
omnis habuerunt. quia quantum desiderio [illegible]
mus eius misterium uidere cupierunt ipso [illegible]
quia ait. Multi dico uobis iusti et prophetae uoluerunt [illegible]
dere quae uidetis et non uiderunt. Pene [illegible]

[...]r desideria nostra quousque electorum suorum
[pa]tiens deus differt quod aliud quam penas
[...]sit. Itaque vir sanctus venturi redemptoris
[...]s et notorum suorum dilationem graviter tolera-
[n]s, Si flagellat, occidat semel, et non de pe-
[nis innoc]entum rideat. Ac si aperte exoret dicens:
[Qui]a cotidie flagello iustitie pro culpa atteri-
[mur, v]eniat qui pro nobis semel sine culpa mo-
[riatur], de innocentum penis deus ultra non rideat
[...]e passibilibus apparet meum se desideriis meis
[...]tur. Nil certe si nisi de eius letitia ap-
[...]in nocentium penis ridere deus dicitur, quia quo a
[...]actus constringitur, eo de nobis suavius letatur, quia quod
[...]e ei ex pena gaudium factus cum peccata desideria
[...]nos amore castigant. Hinc psalmista ait: Constituite diem
[...] sollempnem in condensis usque ad cor-
[nu altar]is. Sollempnem namque diem deo in condensis
[consti]tuit quisquis se afflictione mentis desiderio affligit
[...]ne sollempnitatis dies usque ad altaris cornu
[...] pertingit, quia tam diu necesse est ut quisque
[af]ficiatur quousque ad superni sacrificii altitudinem
[...]i. ad gaudia eterna pertingat. Vir ergo sanctus quia
[...]ri desiderium suum appetit non differri, hoc velit
[ut] non de penis innocentum rideat. Ac si aperte
[...] nota mea libenter accipiens ultra non differat,
[ostend]endo eum exhibeat qui nos in sua expecta-
[tione] castigat. Quia vero eum spiritualiter beatus Iob
[...] semel petiit qui carnis solus mortem
[...] sine pro nobis toleraret, protinus aperte quod se-
[quitur] ordinem eius passionis adiungit dicens: Ter-
[r]a est in manus impii, vultum iudicum eius oper[it].
[...] Quod si terre nomine nisi caro exprimitur, quis appellatione
[im]pii manus sunt hii qui in redemptoris nostri mor-
[tem] grassati sunt. Terra ergo data est in manus impii, quia antiquus
[hostis] redemptoris nostri carnem corripere persequendo
[...] valuit. Sed eius carnem per suos satellites ad [...]
[...]um puniendus extinxit et dispensatione superne
[pie]tatis nesciens ex hac ipsa punitione convictus est
[...]s et in redemptorem nostrum temptationibus pulsans
[...] decipere non valuit, sed tamen permissus ad mor-
[tem ...] carnis excitavit, atque ei colorem [...] apostoli
[...]ibi et phariseis ministros tradidit, manus iste in-
[pi]us inimicus adversum tetendit. Qui certe iudi-
[...]ces sacerdotes et principes Pilatus atque illusores in-
[...]nuntes fuerunt. Iste itaque impius vultum iu-
dicum eius operit, quia corda persequentium ne aucto-
rem suum cognoscerent malicie nubilo velavit.
Unde et per Paulum dicitur: Usque in hodiernum diem cum legitur
Moyses velamen est positum super cor eorum. Qui rur-
sus ait: Si enim cognovissent, numquam dominum glorie
crucifixissent. Vultus ergo iudicum opertus extitit, quia
[...] per se quem carne tenere potuit dominum non
per miracula agnovit, quia non antiquus hostis cum
[...] omnibus [...] Sic plerumque scriptura deum
quoque [...] repente ad eius cor[...]

i. ad sequaces illius dicitur. Post hec vero voce in
primis fidelium ac patrum per se designari. Cum et si
congruit omnino quod sequitur: quod si non ille est, quis ergo
est? ac si aperte dicatur: Quis [...] in imperiis est pertinax [...]
sicut ille [...] quamquam pietate plenus est ipse [...]
est. Sed considerata vir sanctus iniquitate plebis per sua
ad sensus prius istius [...] dolet quia videre
negat quem amat, meiore afficitur cum perpendit mundo — VII
ante consummari [...] quam salus mundi reveletur. Unde et sub-
dit: Dies mei velociores fuerunt cursore; fuge-
runt et non viderunt bonum. Cursoris quippe officium
est ventura nuntiare. Omnes ergo electi qui ante
adventum redemptoris orti sunt, quia hunc venturum
[...] non aut verbis loquendo nuntiaverunt, quasi in mundo
quod cursores fuerunt. Sed quia ante prestolatum redemptio-
nis tempus se subtrahi presentia cernunt, se cursore ve-
lociores dolent. Dies quippe suos esse breves inge-
miscit, quia usque ad adventum redemptoris lucem mi-
nime tendunt. Unde apte subditur: Fugerunt et non
viderunt bonum. Omnia que creata bona sunt Moyse
attestante qui ait: Vidit deus cuncta que fecerat,
et erant valde bona. Sed hoc solum bonum principa-
liter bonum est, per quod hec omnia bona sunt que bona non principaliter
existunt. De quo bono veritas per evangelium dicitur:
Nemo bonus nisi solus deus. Quia ergo antiquorum pa-
trum prius dies finiti sunt quam unitus deus incarnatione mo-
straretur, recte nunc de eiusdem diebus dicitur: Fugerunt
et non viderunt bonum. Ac si aperte diceretur: Dum ex per-
fectum tempus elapsi sunt, quia ad redemptoris presentiam
pervenire nequiverunt. Unde adhuc subditur: Pertransierunt quasi
naves poma portantes. Hii qui poma deferen- — XXVIII
tes maria transeunt, ipsi quidem fructuum odore per-
fruuntur, sed eorundem fructuum aliis cibos ferunt. Quid ergo
antiqui patres nisi naves poma portantes extiterunt,
qui de incarnationis mysterio [...] prophetante ipsi
quidem spei odore pasti sunt, sed nobis fructum deinde
de eius spei perfectione detulerunt. Quia illi expectan-
do odorati sunt, hi nos cernendo et percipiendo sacia-
mur. Unde et redemptor hinc discipulis dicit: Alii
laboraverunt et vos in labores eorum introistis. Quia in
hiis dies comparantur navibus, qui decurrunt, et recte
poma portantibus, quia electos omnes quos ante redem-
ptoris presentiam gestaverunt, per [...] vivunt spem in
expectatione refoverunt, et cetera quia naves cum poma por-
tant, hec paleis [...] ut [...] per-
ducant. Recte patrum precedentium dies [...]
navibus poma portantibus [...] quia antiquorum doctri-
nes quia iustitia spiritualiter denuntiant per instruc-
tionem historie [...] et optimum nos-
fructum spei deferunt [...] Sepe namque
dum quidam narrantur, ipsa [...] leva-
tur [...]
[...] institutionis eius [...]
[...] Sicut aq- — XXIX
la volans ad escam [...]

A. [...] sex [...] debent [...]
[...] sexta [...]
[...] hic [...]
[...] posita nimis [...] in medio
[...] sexta

ignis ergo qui in obscuritate cruciat credendus est quia
lumen ad consolationem non habet. Quod si approbare testimonio
sua expositione non possumus, superest ut eodem doctore
tres quos Hebraei pueri a Chaldaei regis incendio
succensis caminis ignibus ligatis manibus pedibusque
proiecti sunt, quos tamen cum rex sollicitus requireret in
incendio exploraret, illaesis vestibus deambulantes
vidit. Ubi aperte colligitur quia mira dispensatione con-
ditoris ignis qualitas in diversa virtute temperata
et vestimenta non attigit et vincula incendit,
sanctisque iustis et ad infernum tormenti flamma fri-
guit et ad solatium ministerium exarsit. Sic ergo
electis ignis ardere novit ut ad solatium et tamen
exurere ad supplicium nesciat. Ita econtra flamma
gehennae reprobis et nequaquam lucet ad consolationis gratiam
et tamen lucet ad poenam, ut damnatorum oculis ignis
supplicii et nulla claritate candeat et ad dolo-
ris cumulum dilecti quomodo crucientur ostendat. Quid au-
tem mirum si gehennae ignem credimus habere supplicium si-
mul obscuritatis et luminis, qui experimento novimus
quia et taedae flamma lucet obscura? Tunc ergo
flamma urget obruit quos nunc delectatio carnalis
polluit. Tunc infinite patens inferni barathrum devo-
rat quos nunc inanis elatio exaltat. Atque qui hic
servitio hic noluerunt callidi persuasoris exple-
verunt, tunc cum duce suo reprobi ad tormenta pervenient. (LXXXII)
Et quamvis angelorum atque hominum longe sit
dissimilis natura, una tamen poena implicat quos unus in
crimine reatus ligat. Quod beatus Ezechiel breviter insinuat
dicens: Ibi Assur et omnis multitudo eius, et
in circuitu eius sepulchra illius. Quis enim Assur nisi
superbi regis nomine ille praelatorum cadens antiqui
hostis exprimitur, qui pro eo quod multos ad culpam
pertrahit, cum cuncta sua multitudine ad inferni cla-
ustra descendit? Sepulchra autem mortuos tegunt. Et quos
alii morte actus perpetrat, quia eos quos contra eum suum
desperatus vitam reliquit, quid videlicet mortuum cum
humana corda susceperunt eius persuasionem sepulchra
fiunt. Quia mortuum eius sepulchra illius sunt, quia in quo-
rum se mentibus nunc per nequitiam sepelit, hos sibi post-
modum per tormenta stringit. Et quoniam nunc in semetip-
sis reprobi malignos spiritus illicita perpetrando susce-
perunt, tunc sepulchra cum mortuis ardebunt. (LXXXIII) Et
certe quia maneant damnatos poenarum cognovimus, et in
structione nos sacri eloquio quantus sit damnationis
ignis quanta in igne obscuritas, quantus quoque in obscuri-
tate pavor sit, nullatenus ambigimus. Sed quid prodest
ista praenosse, si non contingat evadere? Tota ergo in
tentione curandum est ut cum vacationis tempus accepi-
mus, bene vivendi studio malorum ultrix tormen-
ta fugiamus. Hinc per Salomonem quippe dicitur: Quod-
cumque potest manus tua facere instanter operare, quia nec opus
nec ratio nec sapientia nec scientia erit apud inferos quo tu properas.
Hinc Isaias ait: Quaerite Dominum dum inveniri potest,
invocate eum dum prope est. Hinc Paulus ait: Ecce

nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. Hinc rursus
ait: Dum tempus habemus operemur bonum ad omnes. (LXXXIIII) Sed ple-
rumque se ad viam rectitudinis animus attingit corpo-
rem discutit, tanto quia in caelestibus desiderio tepue-
rit, ut pene nil ex eo intimis remansisse videatur, et
tum cum ad carnis curam reducatur sine qua praesentis vi-
te via nullo modo expletur, ita huic intimus despici-
tur ac si ad haec dexterius nulla contigisse audierit.
Verbis caelestis oraculi in amore patriae caelestis eri-
gitur, sed resurgente propter praesentis vitae studio
sub terrenae curae agere sepelitur, atque in terra cordis ipse
quod supernae spei semen perficit, quia cogitationis ista
me spina desecit. Quia videlicet spinam praesentis
vitae manu sanctae exhortationis eradicat Dominus dicens:
Nolite solliciti esse in crastinum. Hinc quoque per
Paulum dicitur: Carnis curam ne feceritis in concu-
piscentiis. Sed in his nimirum ducis ac militis verbis ag-
noscimus quia ab eo tunc mortifero vulnere animus perimitur, (LXXXV)
cum eo modo cuiusque expetit non tenetur. Sed in mortali adhuc
vivente vinculis fuerit, cura carnis abscidi-
tur, discrete animo fuerit temperata. Nam quia sollicitos
nos esse in crastinum in carnis custodia prohibet veritas,
curam praesentibus non negat quia tendi ad tempus quod se invitat.
Et nimirum Paulus cum curam carnis fieri in concupiscentiis
fuerit prohibuit, in necessitate concedit. Discretionis ergo mag-
no moderamine carnis cura restringenda est, ut serviat
et minime principetur, ne quasi domina animum vincat, sed
subacta iussio dominio quasi ancilla famulet, ut iussa
adsit atque ad cordis nutum repulsa desiliat, ut
vix a tergo sanctis cogitationibus appareat et nunquam contra facie
recta cogitantis obsistat. (LXXXVI) Quod bene nobis historiae
sacrae lectionis innuitur, cum Abraham tribus angelis
occurrisse memoratur. Ipse quippe venientibus extra
ostium occurrit, Sara vero post ostium substitit, quia in
domo nostra spiritalis vir, scilicet intellectus, debet
ad incognitionem Trinitatis claustra carnis excedere
et quasi ab exterioribus mentis ianuam exire; cura autem car-
nis ut femina foras non appareat et in domo iaceat
erubescat, ut quasi post tergum viri sub discretione
quae sola virtus intenta nequaquam sciat procedere.
Sed tamen videndum est quod saepe cum discerni-
tur deesse minime praevaleat, sed tamen tota se indigne spei fi-
ducia diffidenter despicit, et cessante studio adesse
divitiae subsidia posse diffidit. Unde et haec eadem Sara promissiones
Dei audiens ridet, sed ridens corripitur, correpta autem partum fecundat, et quae promissionem ingressa
fecundari non potuit, annis fructu sterilibus iam mar-
cescente concepit, quia cum cura carnis sibi ex potentia
haec defecerit, quod tempus ex divina promissione accipit,
quod habiturum se ex humana ratione dubitavit. Unde bene
Isaac, id est risus, dicitur qui generatur, quia cum se sine
spei fiducia conspicit, quid mens nisi aliud quam gaudium
parit? Cavendum ergo est ne aut necessitatis metas
cura carnis transeat aut in eo quod moderate exequi-
debet praevaleat. Saepe enim animum fallit voluptas

nec quia

[illegible]

Explicit lib[er] ... Incip[it] ... [illegible] ... Job

... ne spectaculum ... athleta Dei ... in quem partes ... vicissim se eius ex pugnatione ... et uno ... [illegible]

[illegible]

Finlande 1545 n° 14

...iunne eo g
...aug. hosto
quid aliud
...p eos agit q
...tans ihc ...
...q ipsius eo
...los monai
...iurre brui
...e . ulli ...
...tu finite ...
...par ipse q
...piuma oa
...e quo e ...
...g ut d ...
...iuor ...
...ue ...
...ul ...
...ne ...
...en ...
...a
...a
...ep
eni
illa ...
...ebon ...

xvii

XI

VI

XII

IX

X

[illegible]

et rugam non habentem ... [illegible]

ce simul certe. Sed quia nec in me similiter fidei ...

et reprobos utrumque cum christo persecutionis ... [illegible]

hostes pariter quos per dilectionem ... [illegible]

bat. Dicat ergo. Fugere me fecisti ... [illegible]

me. Id est ipsi me ... qui nec in meo

... [illegible]

... et ... [illegible]

... pacis sue tempore ...

... pater ... mea ... quidem

... et cum se fideles ...

... [illegible]

... sed cum

... qui nec ... derogare

X

... quia ... fidei ... no

... [illegible] ... actualibus pa

... morte ... qui ma

... qui ... paulum

... non est nobis ... adversus carnem et sangui

nem sed adversus principes et potestates adversus mundi

rectores tenebrarum harum. Unde ... quos ... loquitur

... [illegible]

... [illegible]

... ethiopie ... papiri

... [illegible]

... ethiopie ... ethiopia et

nigrum ... [illegible]

... nigrum ethiopia

... ethiopie

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... papiri ... [illegible]

... papiri ... [illegible]

... papiri ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

alli tota se i[n] devotione

ecclesia

cionem suam cum operibus roborat. Quamvis qui orationi
se operari dissimulat, cor levat et manus non levat.
Qui vero operatur et non orat, manus levat et cor
non levat. Iure ergo beati Iob vita talis cor fidu-
ciam in oratione accepit, cum sibi in te (?) pravitas nulla obstat (?).
Cuius recte fiducia adhuc iure nunc dicitur: Neque enim re-
prehendit me cor meum in omni vita mea. Ac si
aperte dicat: Nequaquam se fecisse reminiscitur unde
suis pravitatibus confundatur. Sed quaeritur quo pacto a cor-
de suo reprehendi se denegat, qui se peccasse super-
ius accusat dicens: Peccavi, quid faciam tibi, o
custos hominum. Vel certe: Si iustificare me voluero,
os meum condemnabit me. Sed sciendum est quia sunt peccata
quae omnino vitari possunt, sunt vero nulla quae omnino
vitari non possunt. Cum enim cor in hac corruptibi-
li vita consistens iniustis cogitationibus non labitur,
si usque ad consensus foris eam non migratur (?), et tamen
hoc ipsa prava cogitatione peccare est. Sed dum cogita-
tioni resistitur, a confusione sua animus liberatur. Cor
ergo iustorum sicut et liberum est a perverso opere, aliquando tamen cor-
ruit in prava cogitatione. Et in peccato ergo labi-
tur quia saltem in cogitatione declinatur, et tamen
sensu ipsum postquam perficiendo reprehendit non
habet, quia animus se repetit quem possessum calcavit. Recte ergo
is qui prius se confessus est, nequaquam se a suo cor-
de reprehendi confitetur: quia etsi aliqua illicita for-
tasse cogitando deseruit (?), numquam rectitudi-
forti tamen intimo certamine resistit cogitationi.

VI Sit ut impius inimicus meus et adversarius meus
quasi iniquus. In sacro eloquio dici solet quod aliquis non per simili-
tudinem ponitur sed proprietate. Unde est illud: Vidimus
gloriam eius gloriam quasi Unigeniti a Patre. Unde
quorum sicut et quasi per assimilationem potius quam per veri-
tatem dictum videtur. Impium vero et iniquum
dissentire non numquam solet, quia impius omnis iniquus, non
tamen omnis iniquus est et impius. Impius namque proprie infidelis vo-
catur, id est a pietate religionis alienus. Iniquus vero dicitur qui
pravitate operis ab aequitate discordat, vel si forsita-
sse fidei nomen portat. Beatus igitur Iob navi (?) tempo-
ris sanctam ecclesiam, quia alios recte fidei contradicentes tol-
lat impium se habere fatetur inimicum, quia vero alios
recte fidei consentientes tolerat impium se habere fatetur
inimicum, quia vero alios sub praetextu fidei in moribus positos
impios operibus patitur, iniquissimum adversarium detes-
tatur. Sic ait Sic et quasi oportet magis ut per similitudinem
positum sentiamus. Sancta etiam eos quos inveniunt car-
nali vitae se tollat de similitudine impiorum notat.
Iniquus quippe ei similis est qui fideliter se dum vocibus af-
firmat moribus negat. Et quia eum velud iustitiae
lenitatem (?) cum illam quam tenet intus foris ponitur
pravitate motio (?) suae actionis impugnat, recte dicitur:
Sit ut impius inimicus meus et adversarius meus quasi

est hypocritae si avare rapiat et non liberet Deus animam
eius. Hypocrita qui latina lingua simulator dicitur, avarus
raptor est. Iniustus non est appetit, sed iudicet et id dicto ava-
rus raptor est, quia dum inique agens desiderat de sanctita-
te venerari, laudem vitae rapit alienae. Studium non
est hypocritae solum ut quae sunt superna agat, sed ut quod non sunt
esse se hominibus innotescat. Quia enim sinistram suam
existimationem tuentur, et pravae se ceteris actionis
nesciunt ostendant, refugiunt ubi quae sunt et ceteros homi-
nes suppositionem (?) quam in necessariae honestate se in-
vestiunt. Unde recte per vocem Veritatis redemptor noster
increpavit, cum eis dicitur: Vae vobis hypocritae, quia similes estis Mt. 23.
sepulcris dealbatis quae foris quidem apparent
hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuo-
rum et omni spurcitia. Sic et vos a foris quidem apparetis homini-
bus iusti, intus autem vero pleni estis avaritia et ini-
quitate. Quo contra omnes veraciter sancti non solam gloriam supra
modum suum omnino non appetunt, sed et hanc ipsam in qua sunt fu-
giunt quam esse meruerunt. Unde ille praedicator egregius
dum veritatis contra pseudoapostolos loqueretur, dum virtutes
eximias operis sui pro discipulorum eruditione na-
rraret, et dum quot pericula tolerasset in contumacia-
ta desit prosecutione detraheret, et post haec etiam usque
ad tertium caelum raptum se atque in paradisum raptum se esse
memoraret, verba cognoscere potuisset, quae ta-
loqui omnino potuisset non possit, cecidit de se ad hunc for-
tasse admirabiliora loqueretur. Sed ab humana
laude alta consideratione se temperans subdit: Parco Cor. 12.
autem, ne quis me existimet supra id quod videt in me
aut audit ex me. Debuit autem ad haec di-
cendum est de se ad quae pervenit dicere. Sed egit utrumque
doctor egregius, ut et loquendo quae egerit discipulos
instrueret, et tacendo se intra humilitatis lim-
ite custodiret. Minus namque esset ingenuis si
de se dignissima cita retineret, et fortasse nimis
in caute si de se tota ut discipulis proderet. Sed in-
valuit ut non deesset. Egit utrumque, ut loquendo cus-
todiret mentem audientium et tacendo custodi-
ret suam. Sciendum vero est quia solum quoties de se ad
scripturibus innectent more sinceritatis imita-
tur. Nam Deus qui nos propriis ne ex ore lau-
demus prohibuit, placeat facimus laudes suas loqui
non quia ipse eis indiget quam perficere laudibus
nescit. Sed dum sua magnitudine nobis nar-
rat mentem ad se impiam sublevat et bona
sua loquendo nos edocet quod homo homo non solum
cognosceret si de se tacere voluisset. Ideo autem
laudes suas tradolat (?) ut valeamus sciendo
eum cognoscere cognoscentes amare amantes
sequi sequentes adipisci adipiscentes non eius vi-
sione perfrui. Unde per psalmistam: Virtutem operum suorum an-
nuntiabit populo suo, ut det illis hereditatem gentium.

Morem g(enti)s sui erroris imitantes sciunt, non quia dignum quidem esse ut audientes instruant, ut non ipsi proficiant, invigilant. Et cum in his alta se constantia custodiunt, ne dum alios scientia instruunt, tunc erigunt ipsi intumescentes laudis appetitu(m) in[di]gnantur. Quorum plerumque [dicta] dicta mirantur hypocritae, sed doctorum sensus penitus ignorant: quia quae multa agunt ad utilitatem proximi, haec ipsi faciunt ad ostentationem nominis sui. Quos autem nunc hypocritas invenis ne quaeque gloriam fictam appetere, sed culpae perpetratam penitentiae tenere. Os enim ait quod est hypocritae, quia dum praesentia diligit, futura minime spectat. Sed contra nunc est quod impius: quod spectat. Ideo quando ab hypocrita ad aeterna praemia propter minime tendit, quia quod alio cernens fruatur hic sese tenere gloriatur. Cumque culpa placata est ex poenis subiungitur cum perpetuis subiungitur. 2

VII Numquid clamorem eius exaudiet Deus cum venerit super illum angustia. Clamorem eius angustiae tempore Deus non audit, quia tranquillitatis eius tempore in praeceptis suis iterum clamantem Dominum non audivit.
ps. 78. Scriptum quippe est: Qui avertit aurem suam ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis. Sed ecce iam venientes quia omnis qui nunc operari recta contempserunt, extremo se tempore ad praemiorum (?) [contempserunt] cum ante dicent: Numquid clamorem eius audiet Deus. Quibus per se ubi veniunt redemptoris obsequi etiam ait:
Mt. 25. Novissime veniunt fatue virgines dicentes: Domine, Domine, aperi nobis. Et respondet eis: Amen dico vobis, nescio vos. Quia tanto magis tunc erit severitas, quanto nunc maior ira prorogatur. Et dudum tempus nobis correctionis exerit, quod pietate nunc delinquentibus patienter impendit. Hinc etenim
ys. 44. propheta ait: Quaerite Dominum dum inveniri potest, invocate eum dum prope est. Modo enim non videtur, et prope est; tunc videbitur et prope non erit. Stet dum iudicio apparuerit, et tunc qui invenit, clamantibus nos cum in iudicio apparuit, et inveniri potest et non potest inveniri. Hinc Salomon sapientiam referens suam et blandientem et terribiliter iudicantem dicens: Sapientia foris
pu. 1. praedicat, in plateis dat vocem suam. Cum vocantem eum quem insinuat dicens: Usquequo parvuli diligitis infantiam, et stulti ea quae sibi sunt noxia cupiunt, et imprudentes odibunt scientiam? Convertimini ad correptionem meam. En proferam vobis spiritum meum et ostendam verba mea. Cum insinuat quibus libet verbis expressa est, qualiter hoc vocantis videamus nunc quibus insinuat modis severitas in reprobos, ut in fine quoque se exerceat per exercitiam districti punientis. Quia vocavi et renuistis, extendi manum meam et non fuit qui aspiceret. Despexistis omne consilium meum et increpationes meas neglexistis. Dicat iam quid feriat quos ad se invitaret vehementer tanta longanimitate sustentat. Ego quoque in interitu vestro ridebo et subsannabo cum vobis quod timebatis advenerit.

bulo et angustia et invocabunt me, et non exaudiam; mane consurgent et non invenient me. Et itaque sapientissimus Salomonis cuncta de superno iudicio diligentes expressa sunt, quia et prius dominus vocat et postmodum terribiliter increpat, et ad extremum inexorabiliter damnat. Beatus ergo Iob dicit: Numquid clamorem eius exaudiet Deus cum venerit super illum angustia? Quia nimirum omnis hypocrita tunc remedium in clamore non invenit, quando nec tempus congruum clamoris perdit. De cuius adhuc pravitate subiungitur:

IX Aut poterit in Omnipotente delectari? Omnino enim terrenae amore invitis, in deo nullatenus delectari. Esse quando in delectatione animus nunquam potest. Quam aut infimis delectatur aut summis. Et quanto altiori studio erigetur ad summa, tanto maiori fastidio torpescit ad infima; quantoque acriori cura inardescit ad infima, tanto tepore damnabili frigescit a summis. Utraque enim simul et aequaliter amari non possunt. Unde
Io. 1. Iohannes apostolus sciens in se spiritualis amoris seminari superne caritatis messem germinare non posse, nisi quis prius etiam amoris semina praefocare. De auditorum cordibus sanctis verba manu amoris saecularis spinas eradicare dicens: Nolite diligere mundum neque ea quae in mundo sunt. Moxque subiungit: Si quis diligit mundum, non est caritas Patris in eo. Ac si aperte dicat: Utrique se amores in uno corde non accipiunt. In eo segete superne caritatis pullat in quo illam spinae infimae dilectionis necant. Atque ipsas ex hac infima dilectione nascentes enumerat protinus dicens: Quia omne quod in mundo est concupiscentia carnis est, et concupiscentia oculorum et superbia vitae, quae non est ex Patre, sed ex mundo est. Et mundus transit et concupiscentia eius. Delectari ergo in deo hypocrita non valet, quia in eius mente desideria superna non perveniunt, quam prorsus spinae terrenae amoris premunt. Unde et aperte subdit: Et invocare Deum in omni tempore. Tunc quippe Deum hypocrita invocat, cum hunc terrena rerum tribulatione angustiatur. Sed cum ab illis sequitur extremum quod sit felicitatis invenerit, auctorem qui huic felicitatem tribuit non requirit.
10. Quia non nunc potuimus et aliis docentium dicere, in auditorum suorum mentibus prius studeant prava destruere et postmodum recta praedicare, ne lumini sacrae praedicationis semen plena malis corda non accipiant, unde et ad Ieremiam dicitur: Ecce constitui te hodie super gentes et regna ut evellas et destruas et disperdas et dissipes et aedifices et plantes. Prius itaque iubetur ut destruat, postmodum ut aedificet; prius ut evellat et postmodum ut plantet: quia neque quae recta nutantis fundamenta ponit, nisi prius erroris fabricam destruat. Hinc Iob praedicatores universalis ecclesiae amicorum suorum dictis quod

...si apte dicatur multis sanctorum quibus virtutibus p-
plenus extitit. qui ex magnitudine claudi collec-
tus equari patri eius de quo dictum est. quod nascetur ex
lu. 1. te sanctum vocabitur filius dei. Flos quippe et si la-
ctiam? non tamen nascitur. quia ipsa nature corrup-
tionis contagium ut cum propheta dicamus. Ecce enim in in-
iquitatibus conceptus sum et in delictis peperit me mater
mea. Ille autem veraciter sanctus natus est. qui ut ipsam
conditionis nature corruptibilis vinceret. ex commix-
X. V I. tione carnalis copule non est conceptus. Huic
se sapientie quidam de topazio de ethyopia equari vo-
luit cum quidam heresiarches dixit. Non invideo
christo deo facto si volo ipse possum fieri. Cum illum dominum
nostrum non prius esse conceptum. sed per meritum gratie divine
putavit: perversa allegatione astruens eum purum ho-
minem natum sed ut deus esset per meritum profecisse atque
ob hoc estimans et se et quoslibet alios ei posse coequari
qui filii dei per gratiam fiunt. non intelligens non at-
tendens. quod non adequabitur ei topazius de ethyopi-
a. aliud est enim natos homines gratiam adoptionis percipere.
aliud unum singulariter pre omnibus hominem deum ex ipso
conceptu prodire. Nec est ei per gratiam virginitati hi-
ta primum alius accepta per gratiam mediator quippe
dei et hominum homo ihesus christus. non sic ille hereticus desip-
iens aliter in humanitate aliter in divinitate est. Non prius
homo conceptus atque editus postea per meritum ut deus esset acce-
pit. sed nuntiante angelo et adveniente spiritu mox
ut verbum intravit. mox intra uterum verbum caro factum manen-
te tamen incommutabili essentia que ei est
cum patre et cum spiritu sancto creatura assumpsit intra
virginea viscera ut et inpassibilis pati et immortalis
mori et temporalis eternus cum esset ante secula posset esse in fine se-
culorum. ut per ineffabile sacramentum conceptum sanctum et par-
tu inviolabili sine virile veritate utriusque nature eadem
virgo et ancilla domini esset et mater. Sic quippe ei
ab helysabeth dicitur. unde hoc mihi ut veniat mater domini
lu. 1. mei ad me. Et ipsa virgo concipiens dicit. Ecce
ancilla domini. fiat mihi secundum verbum tuum. Et quamvis
ipse est aliud ex patre aliud ex virgine. non tamen alius ex
patre alius ex virgine. Sed ipse est eternus ex patre ipse tempo-
ralis ex matre. ipse qui fecit ipse qui factus est.
ipse est speciosus forma pre filiis hominum per divinitatem.
et ipse de quo dictum est. vidimus eum et non erat as-
ysa. 43. pectus et non est species neque decor per humanitatem. ipse
ante secula de patre sine matre ipse in fine seculorum de vi-
ri(?) matre sine patre. ipse templum ipse conditor templi ipse
auctor operis ipse opus auctoris. manens unus ex
utraque natura in una persona copulatione confusus. nec
X V I I. natura distinctione geminatus. Sed hec quia non breviter
tanda suscepimus ad exponendi ordinem redeamus.
Non omnino nobis est quod secundo vi ut longe distare ab
hac sapientia angelos demonstraret dicit. Non dabitur aurum

pendere aurum mundissimum est. ut ... sap-
hinc monstraret longe sibi esse ... consti-
tinctis indie coloribus. atque subiungit. Nec lapidi
sardonico preciosissimo. nec saphiro. ut nul-
la quorum superna civitate ullum pervenire ad equali-
virginem demonstraret ad didit. Non adequabitur
ei aurum vel vitrum. ut prophetas quorum sibi equare ei ... esse
ostenderet ad iunxit. Nec commutabuntur pro ea vasa au-
ri excelsa et eminentia. nec commemorabuntur compare
eius. Trahitur autem sapientia de occultis. ad exemplum non in-
ferius quorum in ecclesia hereticos inceparet qui a gentili-
tatis errore venientes quando quam pepererunt per super- fixes
biam tumuerunt addidit. Non adequabitur ei topazius
de ethyopia. ac si patenter insinuet dicens. hii
qui ex parva nigredine ad conversionem venerunt equari
deo homini non possunt. quamvis multis coloribus virtutibus
resplendere videantur. quorum ut superbia refri-
X V I I. netur apte subiungitur. Nec tinctura mun-
dissime componetur. Tinctura in mundissime vo-
cantur hii qui varie sunt humiles et vivere sanctorum
studeant. quod est ex semetipsis in nature speciem non habent.
Sed hanc ex dono gratie supervenientis tenent. tincti
enim non essent. si sanctitate valerent habere.
Sed mundissime tincture sunt quia humiliter custodiunt.
supervenientem in se virtutum gratiam quam accepe-
runt. hinc est enim quod sponsus voce de sancta ecclesia dicitur. Que ca. 8.
est ista que ascendit dealbata. quia enim sancta ecclesia celes-
tem vite nature non habet. sed supervenientem sponsi pul-
chritudine donorum componitur. non alba sed dealba-
ta memoratur. Et notandum quod superius cum diceret non
conferetur tinctis indie coloribus. eosdem colores non in-
tulit dicens mundos. In hoc autem loco ut tincturam va-
riam virtutum ab illa priorum fuscatione distinguere
tinctum esse dicens addidit mundissimas. Tincture
enim mundissime recte nominantur hii qui prius per propria
opera fedi fuerant. sed supervenientem tum spiritum nitore
gratie vestiuntur. ut longe aliud appareant esse quam
erant. unde et baptizatus in tinctus dicitur. ipsa vero aqua
descendens ... quippe tamen prius in decora erant
deformitate viciorum accepta fide redeunt pul-
chra gratia et ornamento virtutis. Hec vero sapientia
venit et quis est locus intelligentie. Abscondi-
ta est ab oculis omnium viventium. pensandum magno
opere quod alto viro requirit. unde sapientia venit ab
eo et in verbo aquo orta est. Sed quia ab in visibi-
li et coeterno patre nascitur. eius via celata est.
unde per prophetam dicitur. generationem illius quis enarrabit. ysa. 43.
locus non intelligentie eius est humana mens.
quam sibi dei sapientia dum replevit sedem suam facit.
quia ergo invisibilis est de quo prodit tectum
nobis est. mens autem intellecta reserat. recte
nunc dicitur. unde ergo sapientia venit et quis est locus intelligentie.

est deus. Si omnium viventium oculis abscondita esse, hanc procul
dubio sanctorum nemo vidisset. Sed ecce huic sententiae Iohannem
Io. 4. 11. audio concordantem qui ait: Deum nemo vidit un-
quam. Rursumque cum testamenti veteris patres intueor,
multos eorum teste ipsa sacre lectionis hystoria vi-
disse Dominum agnosco. Vidit quippe Iacob Dominum qui
Gn. 32. ait: Vidi Dominum facie ad faciem et salva facta est ani-
Exo. 33. ma mea. Vidit Moyses Dominum de quo scriptum est: Loque-
batur Dominus ad Moysen facie ad faciem sicut loqui so-
let homo ad amicum suum. Vidit iste Iob Dominum qui dicit:
Nunc autem oculus meus videt te. Vidit Ysaias Dominum qui
Ysa. 6. ait: Anno quo mortuus est rex Ozias vidi Dominum se-
3 Re. 22. dentem super solium excelsum et elevatum. Vidit Micheas
qui dicit: Vidi Dominum sedentem super solium suum et omnem ex-
ercitum celi assistentem ei a dextris et a sinistris. Quid
est ergo quod tot testamenti veteris patres Dominum se vidisse
testantur, et tamen de hac sapientia que Deus est dicitur: Abscondi-
ta est ab oculis omnium viventium, et Iohannes ait: Deum
nemo vidit unquam, nisi quod patenter datur intelligi quia quam-
diu hic mortaliter vivitur videri per quasdam imagi-
nes Deus potest, sed per ipsam nature sue speciem non potest;
ut sicut anima gratia Spiritus afflata per figuras quasdam Deum vide-
at, sed ad ipsam vim eius essentie non pertingat.
Hinc est enim quod Iacob qui Deum se vidisse testatur,
hunc non nisi in angelo vidit. Hinc est quod Moyses qui
cum Deo facie ad faciem loquitur sicut homo loqui solet cum amico
suo, inter ipsa verba sue locutionis dicit: Si inveni gra-
tiam in conspectu tuo, ostende michi teipsum manifeste ut
videam te. Certe enim si Deus non erat cum quo lo-
quebatur, ostende michi Deum diceret, et non ostende teipsum.
Si autem Deus erat cum quo facie ad faciem loquebatur,
cur se petebat videre quem videbat? Sed ex hac eius peti-
tione colligitur quia eum sitiebat per incircumscripte nature
sue claritatem cernere quem iam ceperat per quasdam imagi-
nes videre, ut sic superna essentie radiis eius oculis co-
ruscis adesset, quatenus ei ad eternitatis visionem nulla
imago creata temporalis interesset. Et viderunt ergo patres
testamenti veteris Dominum, et tamen iuxta Iohannis vocem Deum
nemo vidit unquam, et iuxta beati Iob sententiam sapientia que Deus
est abscondita ab oculis omnium viventium, quia in hac vi-
ta mortali carne consistentibus et videri potuit per quas-
dam circumscriptas imagines et videri non potuit per incir-
cumscriptum lumen eternitatis. Sunt vero a quibusdam
posse iudicari ad huc corruptibili carne viventibus,
sed tamen inestimabili virtute crescentibus quodam contem-
plationis acumine eterna Dei claritas videri posse, quia
a beati Iob sententia non abhorret qui ait: Abscondita est
ab oculis omnium viventium, quia quisquis sapientiam que Deus
est videt, huic vite funditus moritur ne iam eius amo-
re teneatur. Nullus quippe eam videt qui adhuc car-
naliter vivit, quia nemo potest amplecti Deum simul et seculum.
Qui enim Deum videt, eo ipso tenetur quo intuetur, quod interest cordi

videbit me homo et vivet. Ac si aperte diceret: Nullus un-
quam Deum spiritaliter videt et mundo carnaliter vi-
vit. Unde Paulus egregius apostolus qui adhuc Dei invisibilia sic
ipse testatur ex parte cognoverat, iam huic mundo
toti se mortuum esse perhibebat dicens: Michi mundus cruci- Gal. 6.
fixus est et ego mundo. Sic enim iam longe superius di-
xerat, non sufficeret ut diceret mundo crucifixus sum,
nisi et preniceret michi mundus crucifixus est, ut non solum
se mundo mortuum sed et mundum sibi mortuum esse testa-
retur, quatinus nec ipse mundum nec ipsum iam mundus appe-
teret. Si enim fortasse duo in uno loco sint, quorum u-
nus vivus, alter vero sit mortuus, et si mortuus viventem non
videt, vivus tamen mortuum videt. Predicator autem Dei in-
ostendit quia pro abiectione quam se humiliando deiecerat,
talis iam factus erat ut nec ipse mundum, nec ipsum mun-
dus ipsum in concupiscentiis respiceret. Non solum ait se
mundo crucifixum, ut ipse mundi gloriam quasi ap-
peteret tanquam mortuus non videret, sed et mundum sibi asseru-
it crucifixum, in quo tantum se humilitate deiecerat,
ut ipse mundus tanquam ad eum mortuum Paulum humilem
atque despectum iam videre nequaquam posset. Sciten-
dum vero est quia hic non nulli qui Deum dixerunt, sed et in illa re-
gione beatitudinis in claritate quidem sua conspici, sed in
natura minime videri. Quos nimirum minor inquisitionis subti-
litas fefellit. Illi enim simplici atque incommu-
tabili essentie aliud est claritas, aliud natura, sed ipsa eius
natura claritas, ipsa claritas natura est. Quia enim suis
dilectoribus Dei sapientia sequitur, ostendet ipse pollice-
dicens: Qui diligit me diligetur a patre meo et ego di- Io. 14.
ligam eum et manifestabo ei meipsum. Ac si patenter
dicat: Qui me in vestra natura cernitis, restat ut mea
me in natura videatis. Hinc rursus ait: Beati mundo cor-
de quoniam ipsi Deum videbunt. Hinc Paulus dicit: Nunc Cor. 13.
videmus per speculum in enigmate, tunc autem facie
ad faciem. Nunc cognosco ex parte, tunc cognoscam
sicut et cognitus sum. Sed quia de eo per primum eius predi-
catorem dicitur: In quem desiderant angeli prospicere, sunt Pe. 1.
non nulli qui nequaquam Deum videre vel angelos suspicantur.
Et tamen dicam per veritatis sententiam scimus: Angeli eorum semper Mt. 18.
vident faciem patris mei qui in celis est. Numquid ergo aliud
veritas, aliud predicator insonat veritatis? Sed si utr-
aque sententia conferuntur, quia nequaquam discordet agnosci-
tur. Deum quippe angeli et vident et videre
desiderant, et intueri sitiunt et intuentur. Si
enim sic videre desiderant ut effectum sui desiderii mi-
nime perfruantur, desiderium sine fructu anxietatem habet,
et anxietas penam. Beati vero angeli ab omni pena an-
xietatis longe sunt, quia nunquam simul pena et beatitudo
conveniunt. Rursum cum eos Deum visione sa-
ciari dicimus, quia et psalmista ait: Saciabor cum apparuerit vel manifestabitur
gloria tua, considerandum nobis est quia saciete solet et
fastidium subsequi. Ut ergo recte sibi utraque concor-

oclos ee se alienu demonstrat. hinc ps. ait. memor *(margin: et hermonii. iordanis)*
ero tui de terra iordanis et hermonii quippe ut dixi descen
sio. hermon uero anathema. i. alienatio interpretatur.
de terra ergo iordanis et hermonii reminiscitur q se
qui se uerius ipsum deiciat atque ab alienatione sua
ad conditoris sui memoriam reuocatur. Sed antiq
hostis pro magno h quod non habet cui sub iure sue
dominationis terrena desideria tenent. ipsa autem attesta
te eos non minus quia electa est electa iam ei nimium
deputat si eos absorbeat quos superbia erigit
auaricia tabefacit. uoluptas dilatat. mali
cia angustat. ira inflammat. discordia separat.
inuidia exulcerat. luxuria inquinans necat. Absor
bebit ergo fluuium et non mirabitur quia pro magno
non estimat cum eos deuorat qui prauis siue inte
studia deorsum currunt. Sed ipsos illos in magno *(margin: uel absorpto)*
opere rapere nititur quos despectis terrenis stu
diis iugiter iam celestibus contemplatur. fluuio recte
designatur. et habet fiduciam quod influat ior
danis in os eius. quia illos insidiando appetit qui
ex amore superne patrie apertis iam conuersationis se
nutu se agnoscunt deicere. nam nulli intentionem de
siderii et honoris transitorii uana dereliquerunt et
immanitatis appetitum humane conuersationis
more uti minime consenserunt atque in tanta stu
diorum arte profecerunt ut signorum iam uirtutes
operentur. Sed quia plerumque ipsos eius spiciendo te
gere negligunt iam se gloria de celo paulatim per
de alto ruunt. hinc est enim quod terrenis uiderent qui oc
culta cordis examinat. ego tunc eis usque
iudicatur incentatur cui dicitur. Multi mihi dicent
in illa die. domine domine nonne in nomine tuo prophe
tauimus. et in nomine tuo demonia eiecimus
et in nomine tuo uirtutes multas fecimus. et tunc confite
bor illis quia numquam noui uos. discedite a me qui
operamini iniquitatem. nescio qui estis. hinc per prophetam
dicitur. uocauit dominus iudicium ad ignem et deuorauit
abyssum multam et comedit partem domus. iudicium quippe
ad ignem uocat cum iustitie sue ad penam iam
eterne conuersationis ostendit. et multam abyssum
deuorat. quia iniquas atque incomprehensibiles
hominum mentes conterat qui nunc se hostibus et ab ag
norum interitu accultat post domum comedit. *(margin: deuorat)*
quia illos quorum zelus iam gemit quod in actis acti
bus de electorum numero se esse gloriatur. quia ergo hi
iordanis ipsi illic post domum uocantur antiquus
ergo hostis habet fiduciam quod in os eius et iorda
nis influat. quia non nunquam cauteriatus suer
fidus et eos qui iam electi putantur necat. Sed
cuius cordis duricia nulla diuina uerba penitus fer
cui nimis constans non abiiciamus cogitationi
iudiciis exaltatur diabolus ut tante ex
fortitudinis demonstrat. multum uero ei
... in oculis eius quasi hamo capiet eum et in sudibus perforabit
est. quasi hamo capiet eum. Sciendum est ualde quod

scripture sue uerba unusquisque debet tempore perpendere. Sicut enim
nos a spiritu incantationibus erroris
conscientiis reuersis et tempore fortitudinis misceret
et fortitudinis deserit dominus etiam nos singulari mina ma *(margin: terror)*
gnitudine temperat. ut nec desperatione frueamur cir
ca nec incaute securi. Quam ei behemoth astu
tie insidias atque eius uires multiplicibus
suis indiciis protinus unigenitum filium redempto
rem suum in carnem ad uentum quo ab illo ordine
behemoth iste sit perimendus insinuat. ut
qui cor uestrum narrata illius uirtute perculerit
more iram cautius consolationis perfide releua
ret. Ergo postquam dixit absorbebit fluuium et
non admirabitur et habet fiduciam quod influat ior
danis in os eius ipsum illico ad uentum domini incar
nationis annuntiat dicens in oculis eius quasi hamo ca
piet eum. quis nesciat quod in hamo esca osten
ditur aculeus occultatur. esca enim prouocat ut
aculeus pungat. dominus itaque noster ad humani generis
redemptionem ueniens uelut quendam de se
fecit ad necem diaboli hamum. Assumpsit enim *(margin: hamum)*
corpus ut in eo behemoth iste quasi escam carnis sua
mortem carnis appeteret. quam mortem dum in illo
iniuste appetit nos quoque quos iuste tenebat
amisit. In hamo ergo eius incarnationis captus est
quia dum in illo appetit escam corporis transfixus
est aculeo diuinitatis ad se deuorandum dicet *(margin: ibi esse ierat humanitas quam ... se)*
ibi diuinitas perforaret. ibi aperta infirmitas
quod prouocaret occulta uirtus raptoris fauces
transfigeret. In hamo ergo captus est quia inde interiit
unde deuorauit. Et quod behemoth iste filium dei
incarnatum nouerat sed redemptionis nostre ordinem
nesciebat. Sciebat enim quia pro redemptione nostra in
carnatus dei filius fuerat. sed omnino quod iste redemptor
noster illum moriendo transfigeret nesciebat.
unde bene dicitur in oculis eius quasi hamo capiet eum
in oculis quippe hunc dicimus quod coram nobis posi
tus uidemus. antiquus uero hostis humani generis an
te positum uidit quem cognoscendo confessus est
dicendo permittit dicens quid nobis et tibi fili dei
uenisti ante tempus torquere nos. In oculis ergo suis hamo
captus est quia et nobis nouit et momordit. Cog
nouit prius quam perterruisset et tamen postmodum
et cum illo quasi escam suam mortem carnis esu
riens. Igitur quia caput nostrum quod pro se fecimus audi
uimus nunc prius bona quod faciat audiamus. *(blue initial)* Et
et in sudibus perforabit nares eius. Quid ad sudes
id est palos accipimus quid uidelicet exacuuntur ut fi
gantur nisi acutas sanctorum consilia quibus behe *(margin: XI)*
moth nares perforant dum sagacissimas eius
insidias et uigilando conspiciunt sentiendo con
figunt. per nares uero odor trahitur et ducto fla
tu hi agit ut res et quasi longe sunt posita cognoscan
tur. Sed behemoth calliditate in similitudine de
signatur per quam sagacitate mentis occulta cordis

mi bonum cognoscere et pessima persuasione dissi-
pare. Insidiis itaque dominus nares eius perforat, quia
callidas eius suasiones acutis rectorum sensibus pe-
netrans enervat. Saepe autem bonorum mentes tanta in-
sidians arte circumvolat ut prava quae ab eis gesta
cognoverit ad malitiam ad tempus convertat. Sicut enim aliquem
largitatisque conspicit, tantum alium in districtione fla-
ma succendit, et cum hunc respicit misericorditer pro
suatorum laxari ut donum bonum quod non compescit insinuat
corrodens animos a bono genere omnis abstrahit. Quia enim
iustorum mentes ad mala suadendo non valet frangere
bonis satagit actibus inter eas mala seminare.
Sed scimus insidias eius insidias tanto celerius vincunt
quanto subtilius deprehendunt, quia melius quod notum est. Si-
mul ex multis assertoribus veritatis intellectum pau-
lulum noscens sub quo quidam Corinthius dum incesti fa-
cinus perpetrasset doctor egregius carnis interitu ad sal-
vationem perire sathane tradidit et in die domini
salvum eius restituit. Magis quippe arte magistri
ipse traditus coactus in penam cum sponte esset se-
ductus in culpa, ut quem auctor fecerat ad vicium neque
ac ipse flagellum fugit fiat discipline conscribe-
ne gesta penitentia divini cognoscens super eum iam
misericordie motus ait. Cui aliquid donastis et ego.
Nam et ego quod donavi si quid donavi propter vos in
persona Christi. Ut non circumveniamur a sathana, non enim ignoramus cogitationes eius. Cui ad do-
nastis et ego. Ac si dicat. A bono viro non dis-
sentio meum sed quod ipsi feceritis atque mox subdit
et ego si quid donavi propter vos. Ac si dicat vestris
actibus bonum addi quod propter vos misericordie feci-
mus. Quia est varietas bonitatis mea, mea est varie-
tas bonitatis vestra. Qui ipsum mox comparare cordium
mentes cernentur ad iungendum subdidit in persona Christi
cum velud sidere persuadeamus quia te tu cave
disciplinis copulas quia te illorum ut illos
tuis actionibus tam sociata mente conformas
illico sub nexu ut non circumveniamur a sathana
cum sagaces insidias quas acuto sensu tam
figat insinuat subdens. Non enim ignoramus cogi-
tationes eius. At si aliis verbis diceret acutiam
cure domino sudes sunt. Ut nares vehemoth
illius subtiliter conspiciendo penetremus, ne hoc
bonum mens inchoat ipse in malicie fine interficiat
sicut per sudes acutas ipsius praecavere malitiam
verba designata ut quia naribus odora
vehemoth nares illa antiqui hostis explora-
ta fugeret. Qui dum dominum incarnatum esse du-
bitaret hunc ex prece miraculis voluit de-
prehendo cognoscere dicens. Si filius dei es dic
ut lapides isti panes fiant. Quia sic
nox in diversis odore divinitatis eius cognoscere
concupivit quasi flatu naribus traxit. Sed dum eius
preventus respondet non in pane solo vivit
homo tam temptationis dum deum tuum quia sudibus tam
acris acutis indagatorem antiqui hostis naris

perculit. Quia nares eius sudibus perforavit. Sed
quia vehemoth iste per prava fraudis argumenta
distenditur adhuc iuxta et alio nomine notatur ad
Sicut subditur. An extrahere poteris leviathan hamo? Levia- zan XII
than quippe additamentum eorum dicitur. Quorum nisi
hominum quibus semel culpam praevaricationis in-
tulit et hanc usque ad eternam mortem cotidie pes-
tiferis suggestionibus extendit. Quibus dum reatum se-
nore peccati multiplicat penas procul dubio usurae
satione cumulat. Potest quoque et per irrisionem voca-
ri leviathan. Primo quippe homini persuasione calliditatis
divinitatem se additurum perhibuit sed immortalita-
tem abstulit. Additamentum ergo hominum per irrisionem dicta-
tur. Quibus dum hoc quod non erant se addere spopondit et
hoc quod erant fallendo subtraxit. Sed leviathan
iste hamo captus est quia in redemptore nostro dum per satel-
lites suos escam corporis momordit divinitatis
illum aculeus perforavit. Quasi hamus quippe fauces
glutientis tenuit dum in illo et esca carnis pa-
tuit quam devorator appeteret et divinitatis passionis
tempore lateret quae necaret. In hac quippe aquarum abys-
so deo in hac invisibilitate generis humani ad omnem mor-
tem inhians fuit pene omnium vorans hic iste
quia aperto ore cecus iste ferebatur. Sed ad mor-
tem ceci istius hamus in hac aquae profunda atque ca-
liginosa missus est dispositione dispensationis hu-
mana linea illa est per evangelium antiquorum patrum
propago memorata. Nam et dicitur Abraham genuit
Ysaac, Ysaac genuit Iacob, qui ceteris successo-
res interposito Ioseph nomine usque ad Mariam vir-
ginem describuntur desponsatam quia quod linea
texitur. Sed in extremo incarnatio dominus est. Hamus
vero iste religatus est quia in huius aquis humani
generis deprehenderetur aperto ore iste cecus
appeteret. Sed eo per satellitum suorum devorata
morsu mordendo invenit ultimus non haberet
nec gradus iste humanis mortibus cecus impudi-
ans quod vellet iste devoraret. Hamum ergo fau-
cibus raptoris tenuit et esse mordentem mo- mo
mordit. Incarnationem ergo unigeniti
significans famulo indicans deus ait. An ex-
trahere poteris leviathan hamo. Ac si audis ut ego
qui ad raptoris mortem incarnatum unigenitum
filium mitto, in quo mortalis caro conspiceretur et
immortalitas posita non videretur. Quia hanc conspicere
in devorante perimat vitam acutum posse quo tran-
gat ostendat. Haec et fune ligabis lingu- XIII
eius. Sicut audis ut ego. Scripturam in fune
alium derivandam sordes alium peccata alium fidem a
designare convenit. Nam sordes per sententias demi
dominum sordes dicit. Funes ceciderunt mihi in praeclaris
ut in hereditas mea per ea in funes quip-
pe ipsi claris caduntur dum pro humilitate vite
sortes nos per meliores excipiunt. Rur-
sum quia fune peccata ligantur per prophetam dicitur: Ve

ligabis eum ancillis tuis? Subaudis: ut ego. I-
sinus et si despecta est infirmitas ingeret. Ancil-
lis autem animarum conditione praesens iacet. Bene autem dominus
leviathan istum non suis sed ancillis suis ligare
se asserit, quia ad nostram redemptionem veniens et
suos contra mundi superbiam praedicatores mittens, id est
relictis sapientibus insipientes, relictis forti-
bus debiles, relictis divitibus pauperes elegit. An-
cillis ergo suis leviathan istum fortitudinem dominus
ligavit, quia attestante Paulo infirma mundi e-
legit Deus ut confundat fortia. Unde ex praedicatio-
ne dicitur: Sapientia aedificavit sibi domum, excidit
columnas septem, immolavit victimas, miscu-
it vinum, proposuit mensam, misit ancillas suas
ut vocarent ad arcem et moenia civitatis.
Sapientia quippe domum sibi condidit, cum
unigenitus Dei filius in se ipso intra uterum
virginis mediante anima humanum genuit cor-
pus sibi coniunxit. Sed quia et corpus sui capitis unige-
nita domus Dei dicitur et templum vocatur, (ta-
men unum idemque atque hominis filius ipse Deus
qui inhabitat, ipse quod inhabitatur), quod tamen recte
aliter accipitur. Si domus Sapientiae ecclesia vocetur,
quae septem columnas excidit, quia ab amore prae-
sentis saeculi divinctas ad portandum eius aedi-
ficium mentes praedicantium erexit, erexit quia per
eo quod perfectionis virtute in septe-
nario numero signatur. Immolavit victimas, quia
vitam praedicantium martyrii in persecutione protulit.
Vinum miscuit, quia divinitatis et humanitatis
suae pie nobis archana praedicavit. Mensam
quoque proposuit, quia scripturae sacrae nobis pabu-
la aperiendo paravit. Ancillas et suas misit
quae ad arcem nos atque civitatis moenia vo-
carent, quia praedicatores infirmos abiectosque
huius saeculi elegit, qui fideles populos ad spiritua-
lis patriae aedificia superna colligerent. Unde in
evangelio dominus Nathanaelem laudat, et tamen
inter praedicatores non vocat, quia ad praedicandum ta-
les venire debuerant qui de laude propria nihil haberent,
ut tanto solidius veritatis cognoscerentur esse
quod agerent, quanto rapte cernerentur, quia ad haec a-
genda praesumptione idonei non fuissent. Ut ergo mira
post per praedicatorum linguas claresceret, prius mira-
bilius actum est, ut eorum praedicamentum minimum
nullum esset. Ancillas ergo dominus misit et leviathan
sua fortitudine ligavit, quia infirmos praedicato-
res mundo exhibuit et potentes quosque qui
eius corpus fuerant subditos sui vinculo con-
stringit, et inferiorum ipso leviathan iste ancillis
ligatur, cum infirmis praedicantibus veritatis
lumine clarescente corda electorum mites an-
tiquus hostis non quaerit servire permittitur.
Sed ne sibi infidelitatis captivitate vinctos
quos appetit teneat, ligatus et vinculis

cantat ipse ergo per se liber fortior fuerat, qui illi-
usos non fortibus tribuit. Sed quia quos contra eum
dominus mittit in semetipso facit esse quod ipsi agant qui
mittuntur ad ligandum. Sed consideret eum amici di-
vidunt eum negotiatores. Leviathan iste tota-
eius constringitur, quotiens dominum verbo gladio XV
sua ab illo membra separat. Unde et cum vinculum ini-
quitatis audiunt et secum timore perculsi ab antiqui
hostis dominatione suspendunt, ipse in corpore
suo dicit: cum hi qui prius imbecilles subditi
ipso suo amicos nominat, quos dudum ancillas vo-
cat, ipsos et negotiatores appellat. Quos a-
micos dicit, sancti et eius praedicatores prius ancillae
sunt per formidinem, post amici per fidem, ad extremum quoque
negotiatores per actionem. Ipsis quippe in sermonibus-
tibus dicitur: Nolite timere pusillus grex, quia complacuit
patri vestro dare vobis regnum. Ipsis rursum quales
tenerent dicitur: Vos autem dixi amicos, quia omnia quae
audivi a patre meo nota feci vobis. Ipsis ad extremum
in negotiis operatione perseverantibus iubetur: Euntes
in mundum universum praedicate evangelium omni creaturae.
In praedicatione quippe fidei quasi quoddam
negotium geritur, dum verbum datur et fides ab
auditoribus sumitur. Quasi quoddam negotium faciunt qui
praedicationem prerogant et a plebe quod reportant
fidem percipiunt, et eorum secum vita pretium sumunt.
Si enim istorum praedicatio negotium non fuisset, per
psalmistam non diceret: Sumite psalmum et date tym-
panum. In tympano et eius corium siccatur ut sonet.
Quod est ergo dicere: Sumite psalmum et date tympa-
num, nisi accipite spiritale canticum cordis et
reddite spiritalem temporalem macerationem cor-
poris. Si superna praedicatio negotium non fuisset,
neque per Salomonem de sancta ecclesia dice-
ret: Sindonem fecit et vendidit, et cingulum
tradidit chananeo. Quid enim signatur in linteo
sindonis nisi subtilis intextio sanctae praedicationis,
in qua molliter quiescitur, quia mens in illa fidelium quae
superna refovet? Unum et per alia in linteo
dormitur, quia praedictorum quae in mundo agitate in
Dei blanda quiete non ... Hinc
ergo etiam sindonem fecit et vendidit, quia fidem
quam credendo texuerat loquendo dedit, a fidelibus
vitam recte conversationis accepit. Quia
chananeo cingulum tradidit et per vigorem demons-
tratae iustitiae fluxa opera gentilitatis astrinxit
ut hoc quod percipit vivendo teneret. Sicut lu-
bi ... praedicatores ergo suos dominus quasi
tenendo ancillas invenit, permutando amicos
facit, ditando negotiatores exhibuit. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ exhibuit, qui in prius mundi minas
infirme timuerunt, post ad cognoscenda di-
vina consilia alte venerunt, ditati autem virtuti-
bus usque ad exterius Dei negotium perducuntur.
Ut leviathan isti increpando atque suadendo

tanto se vivius incendunt quanto a carnalium amori-
bus interius se intimis usus copulant atque ab eorum
carnalium actus tanto citius subtrahunt quanto negoti-
atores perdomiti effecti in se intimis ipsius amplius ad
aperte [illegible] inventum monstrant. Quia enim predicato-
res dei valde laudabiles a lenocinio istorum tegu-
mentis dicitur vir tantis [illegible] pollucet
dictis et subsequens [illegible] ante quos inveni-
eris [illegible] contrarie separat quam humanas men-
tes contemptibiliter antiqui hostis [illegible] contrahebat-
ur [illegible] disiungitur. Recte os dicitur, quia per
predicatores eloquia divina formantur. Sequitur: Numquid implebis
sagenas pelle eius aut gurgustium piscium ca-

XXVI pite illius? Quid per sagenas vel gurgustium pisci-
um nisi ecclesie fidelium que una catholica facta de-
signatur? Unde etiam in evangelio dicitur: Simile est regnum celorum sage-
ne misse in mare et ex omni genere piscium congreganti.
Regnum celorum sancta vocatur ecclesia cuius dum mores dominus
ad superna sublevat, iam hic ipsa in domino per celestem con-
versationem regnat. Que recte et sagene misse in mari
comparatur, quia ex omni genere piscium congregat, quia
mundi huius gentilitatis fluctibus mixtim recipit
et malos cum bonis, superbos cum humilibus, ira-
cundos cum mitibus, et fatuos cum insipientibus. Recip-
it pelle vero leviathan isti stultos eius corpori
in capite qui perverse accipimus per caput pelle
que extremus est dici ad hec extrema descendentes capi-
te autem superiori designantur. Qui ergo dominus creato-
re omne has sagenas vel gurgustium piscium, id est ec-
clesiam, id est fidelium ... vocat fidelium pelle eius
et postmodum postremum capite eius impletur? Quia
dei superius dixit, prius elegit infirma ut pos-
tea confunderet fortia; elegit quippe stulta mundi ut
sapientes confunderet. Prius namque collegit indoc-
tos ut postmodum intraret philosophos. Unde predicato-
res devit piscatores, sed postmodum piscatores
ex oratores dicitur. Quod nunquam implebis aut
gurgustium piscium capite illius? Sub audis ut
ego qui in membris eius fidelium piscium prius que pelle
corporis eius extremos atque infimos colligo et postremum cap-
ita illius, id est prudentes in adversarios verto. Sequitur:

XXVII Pones super eum manum tuam, id est ut ego qui fortiter
illum postea reprimes, non plus quam expediat sevire
permitto cuius sevientia contra (?) per modum in electorum meorum
utilitate retorqueo. Vel certe manum super eum ponere
virtutes potentie superare. Beato ergo Job per interrogationem
dicitur: Pones super eum manum tuam? Ac si aperte diceret: Sicut
ego dicente (?) ipsa illum reprimis. Unde et apte mox subditur:
Memento belli nec ultra addas loqui. Alta disp(en)-
satione iudiciorum dei iusto sepe huiusmodi tentatio-

XXVIII nis impetus vel flagelli premitur ut quibusdam tem-
poribus hominibus gravatur vel laboriosis occupatio-
nibus implicatur; quia [illegible] prius quam [illegible]
ac tibi in mens sanctitate persistens temptationes
fortiter adversarii non valentes per satanam minutatim

iacet. Dum ergo eos foris tollerandis vulneribus fla-
gellis in omnibus occupat ad sic a piis iudiciis intus
temptationem iaculis occultat. Moris quippe medi-
cine est ut sepe finorem mortifera (?) in progrediente
erat et plures multis curat. Nam etiam sanctos aliter
ita unusquisque divine dispensationis medicamine
agitur ut exterioribus doloribus dolorum intimi
cum [illegible] comedat et flagellorum sectionibus re-
penat eam accipere in mente potest intior (?) pe-
riculo maior. Et tamen sepe divina patientia acci-
pere consilium consernamus homines non sufficit. Et doloribus cruci-
ant aut laboribus deprimuntur, contra iustum atque om-
nipotentem iudicem in querela prosiliunt. Similiter
intuentes contra quem fortem ad adversarium adversarii
bellum gerunt cuius si intolerabiles vires colluc-
tantes attenderent nequaquam de his que extremis tole-
rent murmurarent. Sed ideo nobis gra-
via quia bella occulti adversarii nolumus pen-
sare graviora quibus presumimus belli sui divina
flagellationis defensionem. Dum affligimur dum
tamen caro in intra presumptionis intus in corrup-
tione solidet. Si in illo memore afficientes tem-
ptationibus effrenatur, quis fame nec [illegible]
mita sic medullas arde flamma febrium quo flam-
ma maior. Et tamen cum febre corripimur, quam
ardore et extra quia occupare nos potest, considerare
negligimus de pollutione [illegible] quo sit nec
tam quam multo sit melius devictis exterius ho-
minibus subici quam blandientibus demoniacis spi-
ritibus subditur. Et tamen cum alto dei iudicio ingo-
tibus subditur, et tamen contra iudicium dei iustum
humane conditionis in querela prosiliunt. Si
mus quia minus quos sumus nulla consideratio
mentis opprimet, fortasse in his diminuit iusti-
tiam ingratitudinibus ponit liba desiderium. Ideo ergo h-
ec tollamus gravius credimus quia bella hostis
calidi que sunt contra nos fortiter atque intolerabilia non
videmus. Mens namque omne pondus molestie
sic ea que se opprimit portare a certis adversarii
bella perferre quam, id est si ope deus omnia que
patimur sustinet; sed tamen divina nobis adiutoria
subtrahit tamen leviathan istius nos temp-
tationes deserentes gemere certo hoste quo
eius non ad nostros nisi precedi-
bimus. Sed unde ad victoriam nisi predicti-
bus defendamus quia ergo beatus Job cuius sensa-
non erat, et dura tamen flagella tollerabat,
ne fortasse in vicio murmurationis excederet
memorare tamen quam timere et dicatur ei
Memento belli nec ultra addas loqui. Ac
si aperte ei diceret: Si occulti hostis que-
te bellum considerans, quod quanto ante paucis no-
tans si in impugnante te adversarii gla-
dium prospicis flagellum prius tollerat vel
per horrentis videres id est quam flagello certe
vis. Sed metuens negligis aquas te hoste fla-
gello liberum suo. Memento ergo belli ut flagel-

[illegible]